

Plenum

Onsdag 6.3.2024 kl. 13.59—19.09

2. Klimatårsberättelse 2023

Berättelse B 17/2023 rd

Utskottets betänkande MiUB 1/2024 rd

Enda behandlingen

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 2 på dagordningen presenteras för enda behandlingen. Till grund för behandlingen ligger miljöutskottets betänkande MiUB 1/2024 rd. Nu ska riksdagen besluta om ett ställningstagande med anledning av berättelsen. — Debatt, utskottets ordförande, ledamot Pitko, varsågod.

Debatt

14.00 **Jenni Pitko vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastolain mukainen vuoden 2023 ilmastovuosikertomus sisältää tiedot ilmastopolitiikan suunnitelmien toteutumisesta, arvion ilmastotoimien riittävyydestä seuraavan 15 vuoden ajalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä arvion lisätoimien tarpeesta. Yksimielisessä mietinnössään ympäristövaliokunta pitää ilmastovuosikertomusta tärkeänä osana kansallista ilmastopolitiikan seurantajärjestelmää.

Saaduissa lausunnoissa kertomuksen sisältöön esitetään kehittämistarpeita. Valiokunta toi uudestaan esille, että ilmastovuosikertomusta tulee kehittää strategisempaan suuntaan. Sen valmistelussa on hyvä korostaa ennakointia ja toimintavaihtoehtojen hahmottamista.

Ilmastovuosikertomuksen ja valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan päästöt eri sektoreilla ovat vähentyneet suotuisasti vuoden 2022 osalta, jota vuosikertomus tarkastelee. Ongelmalliseksi nähdään nettopäästöjen kehitys maankäyttösektorilla, joka johtaa siihen, ettei Suomi saavuta EU-lainsäädännön mukaisia velvoitteitaan eikä kansallista tavoitetta olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, mikäli kehitys jatkuu.

Ilmastovuosikertomuksessa kuvattu vaje voidaan välttää lisätoimia toteuttamalla nielu- jen kasvattamisen tai päästöjen vähentämisen muodossa. Maankäyttösektorin hiilinielujen kasvattaminen edellyttää pitkäjänteisiä toimia. EU-velvoitteisiin vastaaminen edellyttää nopeavaikutteisia toimia. Valiokunnan näkemyksen mukaan hiilinielujen kasvattamiseen tulee pyrkiä tieteeseen perustuvien keinoin ja tunnistaa laskentamenetelmiin liittyvät muutokset. Samalla on tärkeää ottaa huomioon huoltovarmuus sekä luonnon monimuotoisuus.

Valiokunta katsoo, että taakanjakosektorilla ja maankäyttösektorilla tarvitaan lisää kustannustehokkaita ja kokonaisuutena kestäviä ilmastotoimia. Valiokunta toteaa, että ilmastotoimet edellyttävät merkittäviä investointeja yksityisellä sektorilla. Julkisen sektorin roolissa korostuu suotuisan investointiympäristön luominen muun muassa fossiilitaloudesta luopumisen esteenä olevaa sääntelyä purkamalla, luvitusta sujuvoittamalla ja oikein suun-

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

natuilla tukitoimilla. Ilmastotoimien suunnittelussa tulee ottaa huomioon toimien oikeudenmukaisuus ja taloudelliset vaikutukset.

Valiokunnan mukaan ilmastotavoitteiden saavuttamista ei voida lyhyellä aikavälillä rakentaa sellaisten teknologisten ratkaisujen varaan, joiden kehittäminen vaatii vielä aikaa ja merkittäviä investointeja yrityksiltä. Mietinnössä nostetaan esiin hiilidioksidin talteenottoon, kuljetukseen ja pysyvään varastointiin liittyvät epävarmuustekijät sekä mahdollisuudet. Teknologisten hiilinielujen kehittäminen ja käyttöönotto vaatii mittavia resursseja. Valiokunta toteaa, että samalla kun nykyistä kehityskulkua pyritään korjaamaan käytettävissä olevin keinoin, on ensiarvoisen tärkeää panostaa suotuisan yritystoiminta- ja investointiympäristön rakentamiseen. Muuten Suomen tavoitteet puhtaan siirtymän kärkeen, joka vetää puoleensa puhtaan teknologian ja energiatalouden murroksen vaatimaa pääomaa ja innovaatioita, jäävät saavuttamatta.

Valiokunta hyväksyi seuraavan ehdotuksen kannanotoksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin keskeisten ilmastopolitiikan suunnitelmien päivittämiseksi ja valmistelee ehdotukset kustannustehokkaiksi lisätoimiksi toimien kokonaisvaikutukset huomioon ottaen.”

Valiokunnan mielestä on myös tärkeää muodostaa kokonaiskuva ilmastomuutoksen hillinnän globaalista tilanteesta. Suomen hiilijalanjäljen ohella tulee tarkastella myös hiilikädenjälkeä. Puhtaan siirtymän teknologioiden kehittämisessä ja kaupallistamisessa on käynnissä maailmanlaajuinen, eurooppalainen ja pohjoismainen kilpailu, jossa Suomen pitää pysyä mukana.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, valiokunnan puheenjohtaja Pitko. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

14.05 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Meillä ei ole sellaista luksusta, että ilmastotoimet voisi laittaa hyllylle yhden hallituskauden ajaksi. Ne eivät yksinkertaisesti voi odottaa, jokaisella vuodella on väliä. Siitä kertoo myös käsittelyssä oleva ilmastovuosikertomus. Ilmasto kuumenee hetki hetkeltä, ja syy, miksi meillä ei ole varaa välivuosiin, johtuu siitä, että emme vuosikymmenten saatossa ole toimineet ajoissa ja nyt tarvittavia ja pakollisia ilmastotoimia puuttuu edelleen paljon. Lisäksi koko ajan on pidettävä mielessä vaihtoehtokustannus eli se, mitä toimimattomuus maksaa. Selvää on, että tulevaisuuteen siirrettävät toimet tulevat vain kalliimmaksi ja vaikeammaksi toteuttaa. Yksi tärkeä nosto ympäristövaliokunnan mietinnössä onkin, että perusteellinen ilmastopolitiikan taloudellisten vaikutusten tarkastelu on tärkeää sisällyttää ilmastovuosikertomukseen.

Kiireen lisäksi me olemme tilanteessa, jossa pienet muutokset eivät riitä. Hyvin monen alan perustoimintalogiikan pitää muuttua, jotta päästöt kääntyvät uskottavasti laskuun. On meidän päättäjien vastuulla muuttaa tämä toimintalogiikka politiikan voimin.

Samaan aikaan me kaikki tiedämme, että isoin ongelma on maankäyttösektori. Hiilinielut on pakko saada kasvuun, muuten ilmastolakiin kirjattua hiilineutraalisuustavoitetta ei saavuteta. Hiilineutraalius muodostuu päästöjen leikkaamisesta ja nielujen tietystä tasosta yhtä lailla. Jos nielut puuttuvat ja maankäyttösektorin toimet eivät täyty, ei täyty myöskään meidän ilmastotavoite. Maankäyttösektorin toimet olisivat myös kustannustehokkaita. Kun oikeistokin peräänkuuluttaa aina kustannustehokkuutta, niin miksei sitten noudattaisi tätä periaatetta myös ilmastopolitiikassa? Olemassa olevia kustannustehokkaita toimia nimittäin on. On toimia, joita voisi heti ottaa käyttöön, jos hallitus niin vain päättäisi.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Hiilitonni olisi edullisempaa sitoa kuin leikata päästöä esimerkiksi liikenteen tai rakentamisen puolella.

Hallitus tarjoaa kuitenkin tilalle lähinnä toiveita teknisistä nieluista. Tavoitteena on potentiaalisesti hyvän ratkaisun löytyessä skaalautuva ilmastoratkaisu. Mutta tästä huolimatta on niin, että jos ilmastotavoitteen kanssa ollaan tosissaan, on kaikki maankäyttösektorin toimet metsityksestä kosteikkoviljelyyn ja hakkuutason laskemiseen tehtävä potentiaalisten teknisten nieluratkaisuiden lisäksi. Maankäyttösektorin tavoitteisiin ei ole mahdollista päästä, jos toimia ei aloiteta välittömästi. Ensi kaudella on jo liian myöhäistä.

Liikenne on sitten toinen päästöjen murheenkryyni. Bensapopulismen nimissä hallitus kuitenkin vain lisää päästöjä, vaikka liikenteen päästövähennystavoitteen saavuttaminen näytti jo ennen näitä päästöjä lisääviä toimia äärimmäisen vaikealta saavuttaa. Miten te aiotte kompensoida esimerkiksi jakeluvelvoitteen alentamisen tai sähköautoilun infratuojien leikkaamisen? Jos te olette tosissanne päästöjen vähentämisessä, pitää teidän tehdä uskottavia päätöksiä myös liikenteen puolella.

Taakanjakosektorin puolella liikenteen lisäksi huolta aiheuttaa maatalous. Tällä hallituksella on vastuu varmistaa, että kotimaisella maataloudella ja ruokaketjulla on toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa. Parhaat näkymät on kehittää kasvipohjaista ravintoa ja kasviproteiineja. Esimerkiksi Tanska on laatinut kansallisen toimintasuunnitelman kasvipohjaisille ruoille ja päättänyt investoida kasvipohjaisen ruoan edistämiseen lähes 200 miljoonaa euroa. Myös Suomessa tulisi toteuttaa pitkäjänteinen investointipaketti kasvipohjaisen ruokaketjun edistämiseksi esimerkiksi tki-rahoituksen kautta.

Minusta ja varmasti monesta muustakin on kuitenkin alkanut tuntua siltä, että hallituksen on mukava puhua tulevaisuuden teknisistä ratkaisuista, jotta näyttää siltä, että jotain oltaisiin tekemässä, vaikka samaan aikaan joko ei tehdä mitään tai sitten päinvastoin pahimmassa tapauksessa tehdään päätöksiä, jotka lisäävät päästöjä. [Ben Zyskowiezin välihuuto] Esimerkiksi tämän vuoden budjetti sisältää useita päätöksiä, jotka lisäävät päästöjä tai lakkauttavat aiemmin päätettyjä ilmastotoimia. Siksi teknisistä ratkaisuista puhuminen muuttuu savuverhoksi, jonka taakse kätkeytyy se isompi asia: olematon toiminta ilmastokriisin torjumiseksi ja meidän oman ilmastolakimme noudattamiseksi.

Arvoisa puhemies! Toivon, että hallituspuolueet miettivät omaa osuuttaan historiallisessa jatkumossa. Kannetaanko teidän vahtivuorollanne vastuuta ilmastosta vai ei? Eduskunnalla on teille nyt vastaus. Ympäristövaliokunta kirjasi mietintöönsä yksimielisesti velvoittavan lausuman siitä, että lisätoimia on valmisteltava ja niitä on tuotava eduskuntaan, jotta hallitus noudattaa ilmastolakia. Eli tästä nyt ei ole tietä yli eikä ympäri, vaan hallitusta todella velvoittavat sekä suoraan laki että eduskunnan tuore kanta. Lisää ilmastotoimia on tehtävä. Jos näitä toimia ei valmistella, niistä ei päätetä tai niitä ei rahoiteta, toimitaan ilmastolain vastaisesti. Luulisi, että lainsäädäntö sitoo hallitusta kuten muitakin hallituksia ja julkista valtaa, ja jos ei ilmasto itsessään kiinnosta, niin lähtökohta on kuitenkin se, että lakia noudatetaan.

Hallituksesta on useasti vakuutettu sitoutumista Suomen vuoden 2035 ilmastotavoitteeseen. Nyt teidän pitää näyttää se teoissa. Keinoja nielun vahvistamiseksi ja päästöjen laskemiseksi kyllä on vaikka kuinka paljon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

14.12 Oras Tynkkynen vihr: Kiitos, puhemies! Ilmastovuosikertomus toteaa selvästi: ”Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia.” Ympäristövaliokunnan mietintö toteaa selvästi: ”Asiantuntijalausunnoissa on todettu lisätoimien tarpeen olevan ilmeinen.” Tämä edustaja Kivelän edellä kuvaama valiokunnan yksimielisesti hyväksymä lausumahan edellyttää hallitusta valmistelevaan nyt ehdotukset lisätoimiksi.

Nyt hallituksella onkin tilaisuus osoittaa, että se ottaa asiantuntijoiden ja eduskunnan vaatimukset tosissaan. Nyt hallituksella on tilaisuus osoittaa, että se, mitä hallitusohjelmassa on luvattu, myös pitää. Ja nyt hallituksella on tilaisuus osoittaa, että se on todella sitoutunut hiilineutraaliuteen. Toistaiseksi ja valitettavasti juuri mikään ei kuitenkaan viittaa siihen, että hallitus todella ottaisi ilmastotyötä vakavasti. Ensin hallitus lupaili ilmasto- ja energiastrategiaa tämän vuoden puolella. No, sitten sitä lykättiin ensi vuoden puolelle. Strategiat ovat strategioita, ja ilmaston kannalta väliä on teoilla, siis sillä, että päästöjä vähennetään ja nieluja kasvatetaan. Sitä strategiaa odotellessa hallituksella olisi kaikki mahdollisuudet tuoda meille eduskunnan käsittelyyn konkreettisia päästöjä vähentäviä esityksiä, mutta kun te luette hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaa, niin siellä ne loistavat lähes poissaolollaan. Hitaita siis ovat herrojen kiireet silloin, kun on kyse päästöjä vähentävistä toimista. Hallitus on kuitenkin paikinut hiki hatussa töitä silloin, kun on pitänyt askarrella päästöjä kasvattavia toimia. Hallitus on omilla veropäätöksillään lisäämässä fossiilisten tuontipolttoaineiden ja saastuttavien vanhojen autojen käyttöä, ja vastaavasti uusiutuvan energian käytöstä hallitus on omilla päätöksillään tekemässä aiempaa vähemmän houkuttelevaa.

Olen paljon tässä salissa miettinyt, että kun hallitus toistuvasti viittaa Ruotsin esimerkkiin työmarkkinauudistusten käsittelyn yhteydessä, niin voisiko hallitus nyt ottaa mallia Ruotsin ilmastopolitiikan parhaista piirteistä. Hallituksen sisältäkin on toistuvasti haastettu tätä vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitetta meillä Suomessa sillä perusteella, että sitä pidetään liian kunnianhimoisena. Kuitenkin jos käytetään samaa laskentatapaa hiilineutraaliuden määrittämisessä, Ruotsi oli hiilineutraali vuonna 2013. Kuulitte oikein: Ruotsi oli hiilineutraali vuonna 2013, siis silloin maan nielut olivat suuremmat kuin maan päästöt. Jos Ruotsi on voinut olla hiilineutraali vuonna 2013, niin kyllä sen pitää meiltä Suomessakin onnistua edes vuoteen 2035 mennessä.

Suomessa on tuskailtu paljon maankäyttösektorin nettonielun romahdusta. On kiinnostavaa katsoa, mitä Ruotsissa on tapahtunut. Ruotsissa nielu ei ole romahtanut. Se on kyllä laskenut sieltä huippuvuosista jonkun verran, mutta viime vuodet nettonielu on pysynyt itse asiassa aika vakaalla tasolla. Ruotsi on Suomen tavoin vahva metsäteollisuusmaa ja Ruotsissa on hyvin samankaltainen ilmasto ja maantiede, ja siitä huolimatta siellä ei ole nähty vastaavaa maankäyttösektorin nettonieluromahdusta kuin meillä Suomessa.

Ero naapurien välillä näkyy myös monissa toimissa. Ruotsissa hallitus on esimerkiksi lissännyt soiden ennallistamisen rahoitusta 200 miljoonalla kruunulla; Suomessa hallitus on päinvastoin leikannut vastaavista toimenpiteistä, muun muassa kosteikkoviljelyn edistämisestä.

No, entäs sitten hallituksen suosikkiratkaisut, tekniset nielut? Ruotsissa on päätetty ottaa käyttöön maailman ensimmäinen huutokauppa bioenergialla tuotettujen negatiivisten päästöjen edistämiseksi, ja siihen on Ruotsissa varattu 36 miljardia kruunua. Tätä summaa on hyvä verrata Suomen hallitusohjelmaan sisältyvään 160 miljoonaan euroon, jolla pitäisi kattaa kaikki hallituksen kestävän energian kärkihankkeet yhteensä. Siis toisin sanoen

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Ruotsissa on varattu teknisten nielujen edistämiseen suuruusluokkaa 20 kertaa niin paljon rahaa kuin meillä täällä Suomessa.

Otetaan loppuun vielä yksi esimerkki, puhemies: Monien muiden Euroopan maiden tavoin Ruotsi on ottanut käyttöön kansallisen lentoveron. Sitä maksetaan Ruotsissa enimmäkseen 50 euroa matkustajaa kohti, ja tällä saadaan lentämisen päästöistä perittyä hinta, joka vastaa paremmin todellisia kustannuksia ja haittoja, ja samalla saadaan eri liikennemuotojen kilpailua tasoitettua. No, vaikka valtiontalouden alijäämä Suomessa on tunnetun valtava ja siitä on tässä salissa keskusteltu päivästä toiseen, niin hallitus ei ole ollut valmis harkitsemaan tätä Ruotsissa toimivaksi todettua lentoveroa edes valtiontaloutta tasapainottavana keinona, ja sen takia — jos ministeri Mykkänen ei olisi katsonut tarpeelliseksi poistua tästä salista, kun täällä keskustellaan hänen hallinnonalansa ilmastovuosikertomuksesta — olisin häneltä kysynyt, miksei oteta mallia Ruotsista ilmastopolitiikan parhaissa piirteissä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Koska täällä näyttää olevan tiettyä mielenkiintoa debatointiin, niin halukkaat edustajat voivat pyytää vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

14.17 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ilmastovuosikertomuksessa on paljon aivan erityisen hyviä pointteja. Haluaisin nostaa esille myöskin sen, että kun me puhumme ilmastomuutoksen torjunnasta, meidän täytyy puhua myöskin luonnon diversiteetin säilyttämisestä, tästä koko meidän ekosysteemistä ja sitä kautta esimerkiksi siitä, millä tavalla me olemme menossa nyt kohti seuraavaa kautta Euroopan parlamentissa ja millä tavalla Suomi on ennakkovaikuttamassa niihin asioihin, jotka komissio ottaa siihen omaan työohjelmaansa. Yksin me emme tässä asiassa tule selviämään. Me tarvitsemme tähän laajemmat hartiat. Meidän tarvitsee miettiä muun muassa sitä, millä tavalla meidän teollisuuspolitiikkamme tulee muotoutumaan seuraavien vuosikymmenten aikana. Niitä askeleita otetaan jo tällä hetkellä EU-tasoisesti, ja Suomen täytyy olla vahvasti mukana vaikuttamassa tässä asiassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.18 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilmasto on yhteinen, ja se ei noudata mitään valtioiden rajoja. Sen vuoksi onkin erittäin tärkeää, että Euroopassa ja Suomessa pyritään varmistamaan kilpailukyky teollisuudessa, raaka-ainetuotannossa ja ruuantuotannossa. Euroopassa ja Suomessa tuotettu on ilmastoteko. Euroopan on pyrittävä eroon Kiina-riippuvuudesta ja myös johdonmukaisesti kannustettava EU-tason ilmastoneutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä kilpailukyky varmistuen. Ilmastopolitiikassa on huomioitava toimien vaikutukset Euroopan talouteen, kestävyYTEEN, kilpailukykyyn ja siihen, että kaikki nämä toimet ovat kustannustehokkaita sekä teknologianeutraaleita. Meidän on pyrittävä siihen, että Suomen metsäpolitiikka, meidän maatalous, kaikki tämä, mikä Suomessa tuotetaan, on meidän omissa käsissämme. Suomalainen ruoka, Suomessa tuotettu puuteollisuuden tuote [Puhemies koputtaa] tai mikä tahansa muu on ilmastoystävällinen teko.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

14.20 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pelkään, että nyt tässä ilmastovuosisikertomusta käsiteltäessä paljastuu se, että nykyinen hallitus asettaa ansaa, tai sitten he eivät ole ymmärtäneet, mitä liikennesektorilla tapahtuu.

Esimerkiksi nyt kun ollaan rakentamassa tätä jakeluvelvoitetta — nythän sitä on loivennettu — niin on pelkona, että se taas nousee rajusti sitten, kun kuljetaan vuoteen 2030 asti. Eli sitä kauttahan Suomi lipeää päästövähennystavoitteista. Erittäin tärkeätä olisi huolehtia, että kuljetusten kulut eivät kasva, mutta kuka sitten maksaa tämän lopulta, kun meille tulee EU:sta vaatimuksia? Eli on arvioitu, että jopa puolella miljardilla pitäisi ostaa päästöoikeuksia näiden hallitusten toimien takia. Sehän tarkoittaa taas sitä, että lopulta se hinta laitetaan sitten bensaan tai johonkin muuhun liikennesektorille, koska muualta niitä päästöjä ei saada samassa mittakaavassa pois. Vai onko hallitus sitten sitä mieltä, että se otetaan maataloudesta tai maankäyttösektorilta, joissa ne sitten tarkoittavat, että siellä pitäisi päästöt saada nolleen, koska liikenne on kuitenkin se, mistä niitä voisi kuvitella saatavan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

14.21 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iso osa maapalloa uhkaa käristyä elinkelvottomaksi. Hallituksen toimettomuus ympäristökriisien ratkomisen ja talouden uudistamisen saralla on minusta anteeksiantamatonta. Hallituksen riveistä viime aikoina kuulunut ilmastotyötä vesittävä puheenparsi on myrkkyä myös suomalaiselle elinkeinoelämälle ja Suomelle ennakoitavana investointiympäristönä. Herää kysymys, onko Suomi edelleen sitoutunut kansainvälisiin ilmastovelvoitteisiimme, onko hallitus yhä sitoutunut ilmastolain mukaiseen tavoitteeseen tehdä Suomesta hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, ja ennen kaikkea, millä keinoilla hallitus aikoo nämä lakisääteiset velvollisuutensa hoitaa.

Tähän mennessä hallituksen teot ilmastokestävän tulevaisuuden puolesta ovat loistaneet poissaolollaan. Itse asiassa suunta on ollut päinvastainen, katsotaan sitten liikennettä, maataloutta, metsäpolitiikkaa tai esimerkiksi EU-politiikkaa, jossa yritys vastuudirektiivi osaltaan hallituksen toimien takia kaatui. Tämä kaikki on karhunpalvelus [Puhemies koputtaa] meidän lasten ja meidän luonnon tulevaisuudelle mutta myös Suomen taloudelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä. — Ja muistutan edustajia, että vastauspuheenvuoroa pyydetään painamalla nappia ja nousemalla seisomaan.

14.22 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on sitoutunut puolittamaan liikenteen ilmastopäästöt vuoteen 2030 mennessä, mutta tähän ei olla pääsemässä nykyisillä toimilla. Liikenteen päästöt kyllä vähenevät mutta aivan liian hitaasti. Kyseessä on merkittävä osa koko Suomen ilmastokuormasta, ja siksi liikenteen päästövähennystahdin pitäminen on äärimmäisen tärkeää, jotta nuo tavoitteet saavutetaan. Tarvitaan lisätoimia, tarvitaan lisärahoitusta.

Ja kyllä, kävely ja pyöräily ovat osa tätä ratkaisua, kuten myös joukkoliikenne. Vaikka täällä nyt on naureskeltu kävelylle ja pyöräilylle, niin ikävä kyllä, meidän pitää niihin panostaa, jotta kulkumuotojakauma tulevaisuudessa muuttuu. Ja haluan nyt vielä muistuttaa, että sekä kävelystä ja pyöräilystä että joukkoliikenteestä leikataan. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

14.23 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ennen kuin tämä menee tähän meidän klassiseen syyttelyyn ja eri puolilta sormien ja etusormien heilutteluun, niin muistuttaisin kuitenkin, että nythän me käsittelemme sitä vuosikertomusta, jossa Orpon hallitus ei ole ollut vielä vallassa, me emme ole vielä noita päätöksiä tehneet. Jaan täysin sen huolen, mistä täällä puhutaan.

Me olimme yksimielisiä ympäristövaliokunnassa, kun tämä oma mietintö kirjoitettiin, ja yksimielisiä olemme varmaankin niitten ratkaisujenkin etsimisessä tulevaisuudessa. Minä haluaisin kuitenkin sanoa vielä sen, että nämä ongelmat eivät ole kokonaan Suomessa ratkaistavissa. On kuitenkin niin, että nämä pidemmän tähtäimen hankkeet, mihin nyt hieman kuulen tämmöistä niin kuin pilkan tuntua, mitä tulee hiilen talteenottoihin ja muihin teknologioihin, on tehtävä silti, vaikka ne eivät vielä tänään näkyisi. Ne ovat seuraavien sukupolvien ja tämän maapallon kannalta välttämättömiä toimenpiteitä. Minusta ne ovat oikein fiksuja vetoja. Minä tulen omassa puheenvuorossani käymään vielä tarkemmin läpi, mitä seuraavaksi tapahtuu, vaikka niin kuin tiedätte, tässä mietinnössähän ei ole ehdotuksia toimenpiteistä [Puhemies koputtaa] vaan kokonaiskuva on kuvattu siinä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod, och sedan går vi tillbaka till listan.

14.25 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Det är ju så att klimatförändringen är en megatrend som berör hela jordklotet. Vi är naturligtvis en viktig del eller en av spelarna på den här spelplanen, och därför är det viktigt att vi agerar. Precis som vi enhälligt har konstaterat i den här klimatårsberättelsen så finns det ännu en hel del att göra kring det här. Den nuvarande regeringen har satsat en hel del på den gröna omställningen, och här har vi väldigt stora och fina möjligheter.

Tässä on tullut esille kaikenlaisia näkökulmia. Kannatan esimerkiksi edustaja Furuholmin näkemyksiä kävelystä ja pyöräilystä, myöskin Suomi liikkeelle -ohjelman näkökulmasta.

Mutta haluan muistuttaa, että tässä on ja tarvitaan monta eri näkökulmaa. Esimerkiksi tässä hiilen talteenotossa myös kunnilla on todella tärkeä rooli, että rakennetaan puusta kerrostaloja ja muita taloja, julkisia rakennuksia. Se on ensisijaisen tärkeää, ettei ainoastaan betonista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä. Edustaja Elo, olemme palanneet puhujalistaan. [Tiina Elo: Ahaa, okei! — Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle.]

14.26 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomus on tärkeä työkalu ilmastotoimien vaikuttavuuden seurantaan, ja se antaa hyvän pohjan käydä julkisuudessa keskustelua ilmastotoimien riittävydestä. Vuoden 2023 ilmastovuosikertomuksen viesti on selvä: lisätoimia tarvitaan, jotta Suomi voi saavuttaa vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen. Suurimmat ongelmakohdat ovat maankäyttösektorin hiilinielujen tasossa sekä taakanjakosektorilla. Päästökaupparektorilla Suomen päästöt ovat laskeneet tasaisesti, ja lasku vaikuttaa jatkuvan edelleen. Tämä osoittaa, että päästökauppa toimii ja että sitä kannattaa siksi myös laajentaa.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikkamme kompastuskivi on hiilinielujen romahdus. Keskeisiä syitä siihen ovat voimakkaat hakkuut sekä puuston kasvun hidastuminen. Tiedeyhteisön viesti on selvä: ilmastomuutoksen ja luontokadon torjumiseksi hakkuumääriä on rajoitettava. Se tarkoittaa, että meidän on saatava rajallisesta puuraaka-aineesta enemmän irti jalostusarvoa nostamalla. On selvää, että erityisesti jos hakkuiden määrää ei rajoiteta, merkittävä maankäyttösektorin nettonielun saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä vaatii päästöjen vähentämistä ja/tai nielujen kasvattamista huomattavasti nykyistä enemmän.

Arvoisa puhemies! On huolestuttavaa, että maatalouden päästöt eivät ole laskeneet käytännössä lainkaan vuodesta 2005. Vika ei ole maataloustuottajissa vaan harjoitetussa maatalouspolitiikassa. Keinoja päästöjen vähentämiseksi on olemassa, ja ne on otettava käyttöön hyvässä yhteistyössä viljelijöiden kanssa. Haluamme todellakin syödä kestävästi tuotettua kotimaista ruokaa myös tulevaisuudessa. On tärkeää muistaa, että maatalous ei ole ainoastaan ilmastopäästöjen lähde vaan metsien ohella yksi niistä harvoista sektoreista, joka pystyy myös sitomaan ilmakehästä hiiltä. Suotuisilla viljelykäytännöillä hiiltä saadaan sitoutumaan maaperään, ja samalla maan kasvukunto paranee. Näiden käytäntöjen vakiinnuttaminen on myös viljelijöiden etu.

Arvoisa puhemies! Kunnilla on suuri merkitys Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Ne voivat aktiivisesti vaikuttaa sekä omiin että alueensa toimijoiden ilmastopäästöihin. Esimerkiksi kestävä liikunnan edistämiseksi kunnilla on todella merkittävä rooli. Monissa kunnissa tehdään jo kunnianhimoista ilmastotyötä, mutta ei kaikissa. Siksi on onnetonta, että Orpon hallitus päätti poistaa ilmastolaista kuntien ilmastosuunnitelmat ja leikkasi niiltä rahoituksen.

Myös kansalaisten näkökulmasta toimivalla ilmastopolitiikalla on aivan keskeinen merkitys. Tuotannon rakenteet on muutettava politiikkatoimin vähäpäästöisiksi sen sijaan, että vastuulliset valinnat sysättäisiin yksittäisten kuluttajien harteille. Ympäristöä vähemmän kuormittavien vaihtoehtojen on aina oltava ihmisille edullisempia.

Arvoisa puhemies! Ilmastomuutos on ihmiskunnan kohtalonkysymys. On tärkeää, että kuuntelemme tiedeyhteisöä ja perustamme toimemme tutkittuun tietoon. Orpon hallitusohjelman linjaukset ja hallituksen ensimmäisen talousarvion leikkaukset osoittavat, että Suomi ei tällä hetkellä harjoita sellaista politiikkaa, joka tähtää johdonmukaisesti vuosien 2030 ja 35 ilmastotavoitteiden toteuttamiseen. Samaan aikaan kun hallitus venkoilee ilmastotoimien kanssa, ilmaston kuumenemisen seuraukset näkyvät myös täällä Suomessa. Nyt ei ole aika painaa jarrua vaan päinvastoin varmistaa, että Suomi tekee osansa globaalin ympäristökriisin ratkaisemiseksi. Jokaisen hallituksen on osaltaan huolehdittava siitä, että politiikkajohdonmukaisuus toteutuu yli vaalikausien ilmastomuutoksen hillitsemisen kaltaisessa pitkäjänteisessä työssä. Tämä on edellytys luotettavalle investointiympäristölle ja sille, että Suomeen saadaan vihreän siirtymän investointeja.

Arvoisa puhemies! Ilmaston kuumeneminen on tosiasia, ja ilmastovuosikertomus osoittaa, että nykytoimet eivät riitä Suomen tavoitteiden saavuttamiseen. Maailma huutaa kestäviä ratkaisuja, oli kyse maataloudesta, kiertotaloudesta, puhtaan energian tuotannosta tai liikenteestä. Meillä on edellytykset niitä tarjota, mutta se edellyttää määrätietoista politiikkatoimia, kannusteiden lisäksi myös sääntelyä ja vero-ohjausta sekä satsaamista koulutukseen, tutkimukseen ja kehitystyöhön.

Lopuksi haluan kiittää ympäristövaliokuntaa yksimielisestä ja painavasta lausumasta, jossa edellytetään, että hallitus ryhtyy toimiin keskeisten ilmastopolitiikan suunnitelmien

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

päivittämiseksi ja valmistelee tarvittavat lisätoimet. Tähän jo ilmastolakikin hallitusta velvoittaa.

Ja aivan lopuksi haluan kiittää edustaja Oras Tynkkystä silmiä avaavasta vertailusta naapurimaa Ruotsiin. Se osoittaa, että hallitus voisi myöskin tässä asiassa ottaa mallia naapurista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

14.32 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Ilmastokriisi on totta. Maapallon keskilämpötila on jo noussut, ja sen vaikutukset näkyvät. Se, että ilmastokriisiä ei ratkaista, tulee paljon kalliimmaksi kuin ne toimet, joita voimme tehdä sen ratkaisemiseksi, ja ne toimet, joita joudumme jo tekemään siihen sopeutumiseksi. Jokaisella asteen kymmenyksellä on väliä, kun puhutaan ilmaston kuumenemisesta.

On hyvä muistaa, että ilmastopolitiikka aivan kuten kaikki muukin politiikka vaatii määrätietoista työtä. Tavoitteet eivät toteudu itsestään, vaan tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä niiden toteuttamiseksi. On hyvä, että nykyisen hallituksen ohjelma pitää kiinni tavoitteista. Mutta haluan taas muistuttaa, että ne eivät toteudu itsestään, ellei ole toimia.

Ilmastotoimissa haasteet koskevat erityisesti taakanjakosektorin päästöjen vähentämistä. Kuten tämä nyt käsittelyssä oleva ilmastovuosikertomus toteaa, viime kaudella asiassa edistyttiin, mutta se vaati valtavan pitkän listan erilaisia toimia, joita kertomuksessa on lueteltu, ja on valitettavaa, että näistä toimista varsin monet on nyt lopetettu. Siksi huoli onkin erityisesti tulevaisuudessa ja siinä, miten ilmastotyötä jatketaan.

Jos katsotaan taakanjakosektorin päästöjen vähentämistä ja sitä näkymää tulevaisuuteen, niin erityisesti toimet liikenteessä, toimet rakennusten lämmityksessä ja maatalouden päästöjen vähentämiseksi ovat niitä, joista nyt on merkittävästi leikattu, ja tämä on väärä suunta. Sen sijaan päästökauppa- ja sektoriin päästöt vähenevät, kun niillä on hinta, ja siksi yhtä lailla hinta pitäisikin saada paremmin näkyväksi myös taakanjakosektorilla.

Toinen suuri haasteemme on maankäyttösektori. Oma kansallinen hiilineutraalisuustavoitteemme vuonna 2035 pohjautuu merkittävästi nieluun suureen kokoon. Sinänsä tuo koko, 21 megatonnia, ei ole mikään suuren suuri — se on samaa tasoa, mikä nielun koko on historiallisesti ollut 1990-luvulta — mutta kuten tiedämme, tuo nielu on nyt laskenut merkittävästi, ja siksi erityisesti tarvitaan lisätoimia sen kasvattamiseksi. Juuri siksi viime hallitus lähti pohtimaan erillistä nieluun pelastamispakettia, kun tieto nieluun merkittävästä vähenemisestä tuli esille.

Esimerkiksi yksi erittäin vaikuttava ja nopea toimi olisi kosteikkoviljely. Sen osalta viime hallitus lisäbudjetissaan osoitti määrärahan, ja hakua aloitettiin valmistella syksyllä 2022. Olikin valtava pettymys, kun sittemmin kävi selville, ettei tuota hakua koskaan avattu ja uusi hallitus peruutti sen ensi töikseen ilmeisesti jo ennen kuin hallitusohjelmakaan oli valmis. Tämä on yksi valitettava esimerkki siitä, että hallitus ei perusta ilmastotyötään vaikuttavuuteen, vaan kosteikkoviljely otettiin ymmärtämättömyyttään naureskelun kohteeksi jo ennen vaaleja edes selvittämättä, miten vaikuttava keino se todellisuudessa on.

Myös toimet turvemaiden päästöjen vähentämiseksi ovat avainasemassa maankäyttösektorin päästöjen pienentämiseksi. Toivottavasti hallitus tosissaan miettii nyt siihen liittyviä keinoja. Viime hallituskaudella tehtiin paljon työtä ja selvitystä ja erilaisia pilottihankkeita, esimerkiksi Hiilestä kiinni -ohjelma ja muita konkreettisia toimia, millä lähdettiin etsimään vaikuttavia keinoja maankäyttösektorille. No, nyt näyttää siltä, että näiden

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

ohjelmien jatko on vaakalaudalla, ja sen takia toivon todella, että hallitus nyt miettii näitä konkreettisia keinoja varmistaa työn jatkuvuus.

Kun puhutaan suomalaisesta ilmastopolitiikasta, hyvin usein puhutaan metsistä. Meidän täytyy ymmärtää metsien tärkeä rooli ilmastossa, ja ennen kaikkea meidän täytyy löytää niitä keinoja, miten me voimme metsänomistajille luoda lisätuloja nimenomaan myös hiilinielun kasvattamisesta. Tiedämme, että metsien kiertoajan pidennys on yksi nopeimpia ja vaikuttavimpia keinoja hiilinielujen kasvattamiseksi, ja se mahdollistaisi myös sen, että sitten myöhemmin niitä hakkuutasoja voidaan lisätä, jos niitä nyt pienennettäisiin — sitten kun esimerkiksi ne tekniset nielut, mitä tässä edustaja Aalto-Setäläkin mainitsi, saadaan toimimaan, koska tällä hetkellä se ei ole ratkaisu. Nyt me tarvitaan muita keinoja.

Suomalaisen ilmastokeskustelun yksi erikoinen piirre on myös se, että ylipäättensä maankäyttösektorin roolia vähätellään. Maankäyttösektorilla on tärkeä rooli, mutta se ei tietenkään tarkoita sitä, etteikö samanaikaisesti tule tarmokkaasti vähentää päästöjä. Siis molempia tarvitaan. Itse asiassa, jos katsotaan nykyistä tilannetta, tämänhetkinen haaste on nimenomaan se, että maankäyttösektorin nielu on huvennut siitä, mitä suunniteltiin. Samanaikaisesti päästöjä on kuitenkin saatu merkittävästi alenemaan. Mutta koska tämä nielu on huvennut, se on johtanut tilanteeseen, että ilmastotavoite uhkaa karata. Eli kaikki se työ, mikä päästöjen vähentämiseksi on saatu tehtyä, ikään kuin valuu hukkaan, ja jos nielua ei kasvateta, niin se tarkoittaa sitä, että päästöjä tulee tietysti vähentää vielä nopeammin, ja kuten tiedämme, se ei ole kovin helppoa.

No nyt, kun hallitus miettii ennen kaikkea taloutta, toivoisin, että se pohtisi julkisen talouden leikkaamisessa niitä keinoja, joilla samanaikaisesti edistetään myös ilmastotoimia. Niitä on esimerkiksi lentoveron käyttöönotto, fossiilisten energiatukien leikkaaminen ja maankäytön muutosmaksun käyttöönotto. Me tarvitsemme konkreettisia toimia nyt heti. Me emme voi ilmastopolitiikkaa laskea sitku-politiikan varaan — eli sitten kun joskus joku tekninen keino keksitään — vaan meidän täytyy juuri nyt, tänään, ottaa käyttöön ne vaikuttavat keinot, jotka ovat jo olemassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

14.40 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Järjenkäyttö on sallittua ihan kaikessa. Suomen ja suomalaisten edun tulee olla etusijalla ihan kaikessa. Kiilusilmäinen teollisuuden alas ajava ilmastoidiotismi on tuhoisaa Suomelle. Onneksi punavihersokeudesta käännytään nyt sinivalkoiseen puhtaaseen siirtymään. Tästä hyötyvät myös suomalaiset, yritysmaailma.

Puhemies! Ilmastotoimia tehdessä tulee hahmottaa mittasuhteet ja suhteellisuudentaju. On sulaa hulluutta kieriskellä omahyväisyydessä, että meillä on niin ja niin kovat ilmastotavoitteet, jos se tarkoittaa kestävän yhteiskunnan alasajoa ja tuottavan työllisyyden ulosajoa. Tämän hallituksen lähtökohta on, että ilmastoidiotismin sijasta ilmastotoimet eivät nosta arjen kustannuksia tai heikennä kilpailukykyä. Suomalainen tehtaanpiippu on ilmastoteko ja kotimainen liha tai vaikkapa marjat ilmaston kannalta viisaampi valinta kuin laivalla rahdatut eksoottiset etelän hedelmät.

Puhemies! EU on sen kokoluokan toimija, että vaikutusta alkaa olemaan jo hieman ilmastoonkin. EU:ssa tulee ottaa tiukempi linja Kiinan ja muiden isojen Aasian tuontimaiden suhteen. Kiinasta tulleille tuotteille tulee laittaa selvä ilmastolisä, ja näin ohjataan myös tuotanto siirtymään takaisin Suomeen ja muualle Eurooppaan. EU:n toimet ilmaston

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

ja ympäristön eteen näyttäytyvät Suomessa lähinnä täysin järjettöminä korkeina niin maitotölkeissä kuin kivennäisvesipulloissa. EU:n tulee olla suuri suurissa asioissa ja jättää muu kansallisvaltioille.

Puhemies! Suuruudenhulluus ei ole viisautta, ja ilmastotavoitteiden järkevyyttä tulee harkita tulevaisuudessa. Ilmastosta saa ja pitää olla huolissaan, mutta se pelottelu on vaarallista, mitä tiettyjen järjestöjen osalta on viime vuosina näkynyt. Ei mikään ihme, että mielenterveyden haasteet ovat saaneet käsittämättömät mittasuhteet, kun lietsotaan pelkoa maailmanlopulla.

Puhemies! Yleisesti ilmastoasioissa on käsittämätöntä, miten isot, paljon saastuttavat maat kertovat Suomelle, että lisätkää te hiilinieluja. Meidän tulee sanoa heille takaisin: vähentäkää te päästöjä vaikkapa suomalaisten yritysten teknologioiden avulla. Näin ilmasto pelastuu järkevästi, kun samalla suomalaiset yritykset pääsevät kukoistamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

14.42 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikassa tarvitaan monipuolinen keinovalikoima, jossa ovat mukana niin biomassat kuin kiertotalous ja sähköistäminen. Biotalous Suomessa on vahvaa tutkimus- ja tiedeosaamista sekä pitkiä tilastollisia aikasarjoja, joita voidaan hyödyntää. Tämä kaikki osaaminen ja tieto ei ole riittävän hyvin käytettävissä tällä hetkellä. Ongelma on, että yhteiskunnassa paheneva polarisaatio vaikuttaa myös tieteelliseen keskusteluun. Asioita ei käsitellä kokonaisuuksina, joissa eri toimijat yhdessä muodostaisivat näkemyksiä ilmastotoimista. Tarvitaan kokonaan uusia instituutioita, joissa rikotaan olemassa olevat rakenteet, niin henkiset kuin fyysiset, ja joissa ei ole poliittisia eikä ideologisia rasitteita. Mikäli jatkamme nykyisellä tavalla, osa tiedeyhteisöstä hiljenee ja vain koväänisimmät ääripäät saavat äänensä kuuluviin.

Arvoisa puhemies! Ilmastomuutos on globaali ilmiö, ja se on myös ratkaistava globaalisti. Suomi ei ole ongelmamaa, vaan meillä on tarjota ratkaisuja niihin. Ongelma on, että julkinen keskustelu keskittyy syyllisten hakemiseen eikä kannusta positiiviseen ja ratkaisuhakuiseen ilmapiiriin. Koska ratkaisuja tarvitaan laaja-alaisesti ja kaikilla elämän osa-alueilla, on myös tehtävä tätä tukevaa politiikkaa. Yhden asian liikkeillä tai yhden asian politiikalla ei päästä toivottuun tulokseen, eikä se saa koko yhteiskunnan ja ihmisten hyväksyntää. Ihmisten on koettava tehtävät päätökset oikeudenmukaisiksi. Suomalaisen yhteiskunnan vahvuus on hajautetuissa toiminnoissa. Hajautettu yhteiskunta kestää kriisejä paremmin eikä ole altis niille. Tämä pätee niin ruuan- kuin energiantuotantoon. Nyt on viimeiset ajat turvata tämä tilanne, mutta se vaatii suunnan muuttamista keskittämispolitiikasta hajautettua yhteiskuntaa ylläpitävään politiikkaan.

Arvoisa puhemies! EU:n ilmastopolitiikassa keskeistä on turvata maa- ja metsätalouden sekä energiantuotannon toimintaedellytykset koko Suomessa, idästä länteen ja etelästä pohjoiseen. Maa- ja metsätalouden sekä energiantuotannon tulee perustua hajautettuun malliin, jossa koko maa on kehittämisessä mukana. Tämä edellyttää EU:n ilmastopolitiikalta jäsenmaakohtaista joustoa ja Suomen sisällä mahdollisuuksia ottaa huomioon maan eri osien mahdollisuudet ja vahvuudet. Maataloudessa ilmastopolitiikan tulee tukea koko maassa harjoitettavaa ja kaikkia tuotantosuuntia tukevaa politiikkaa. Metsätaloudessa ilmastopoliittinen päätösvalta pitää metsien käytössä ja suojelussa olla Suomessa. Metsien osalta ilmastopolitiikan tulee tukea puuperäisten tuotteiden kehittämistä ja innovaatiotoimintaa. Energiapolitiikassa ilmastopolitiikan tulee tukea sekä säästä riippuvaista että var-

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

sinkin säästä riippumatonta energiantuotantoa. [Mai Kivelä pyytää vastauspuheenvuoroa] Kaikissa ilmastopoliittisissa päätöksissä on huomioitava jäsenmaakohtainen huoltovarmuus ja erityisesti turvallisuuspolitiikka huomioiden Suomen sijainti suhteessa Venäjään. On välttämätöntä, että jokaisen ilmastotoimen vaikuttavuus ja kustannustehokkuus suhteessa tavoitteeseen selvitetään aina ja kaikissa politiikkatoimissa. Tähän liittyy erottamattomasti myös ilmastopolitiikan teknologianeutraalius sekä pitkäjänteinen ennakoitava ohjaus.

Arvoisa puhemies! Vuoden vaihtuminen ei näytä selkeyttävän myöskään Suomessa käytävää metsäkeskustelua. Suomen metsistä, jotka sitovat muun yhteiskunnan aiheuttamia päästöjä, on tehty ongelma. Julkinen keskustelu liikkuu nieluissa, vaikka pitäisi keskustella päästöistä. [Mai Kivelä: Molemmista!] Maa- ja metsätalous ovat ainoat toimialat, jotka sitovat luonnonmukaisesti hiiltä. Tämä edellyttää, että huolehdimme peltojen ja metsien kasvukunnosta. Ilmastopolitiikka ei voi olla sen varassa, että metsien hiilinielu kasvaisi rajattomasti. Ilmastopolitiikan ja julkisen keskustelun keskiöön on nostettava fossiilisten raaka-aineiden käytön vähentäminen. Ajallaan tehtävät metsien hoitotyöt ja hakkuut ovat varmin keino varmistaa metsien säilyminen hiilinieluna ja samalla tuottaa uusiutuvia raaka-aineita, joilla korvataan fossiilisia raaka-aineita. Maatalouden keskeinen kysymys ei ole se, mitä me syömme, vaan se, onko meillä tulevaisuudessa ylipäättään ruuantuottajia. Ruokavaliolla emme maailmaa pelasta, mutta Suomen olosuhteisiin soveltuvalla ja huoltovarmuuden varmistavalla monipuolisella maataloudella voimme sen osaltamme tehdä. Tähän kuuluu oleellisena osana myös koko Suomessa harjoitettava kotieläintuotanto. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Liittyykö edustaja Kivelän vastauspuheenvuoropyyntö suoraan edustaja Kallion puheenvuoroon? [Mai Kivelä: Kyllä!] — Olkaa hyvä, yksi minuutti.

14.47 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Kallio totesi, että ilmastomuutos on globaali haaste ja vaatii globaaleja ratkaisuja. Olen tästä samaa mieltä, mutta haluaisin huomauttaa, että eihän tässä ilmastovuosikertomuksessa esitetään muuta kuin se, että me vastaamme omasta osuudestamme globaaleista päästöistä. Meidän pitää vastata omien päästöjemme vähentämisestä ja omien nielujemme ylläpitämisestä.

Se, mistä olen myös eri mieltä, on se, että ei päästöjä voi vähentää tavalla, joka pienentää ja jopa romahduttaa meidän nielumme. Eli tämä koko keskustelu biotaloudesta ja puupohjaisten tuotteiden käytöstä: kun täällä toistetaan, että se on kestävä, niin ei se ole kestävä, jos me käytännössä käytämme meidän arvokasta metsiämme hiilivarastoa siihen, että poltetaan energiaa tai tehdään Kiinaan vessapaperia. Tämä on aivan ehdottoman keskeinen kysymys ilmastopolitiikassa eli se, [Puhemies koputtaa] että hakkuita pitää pienentää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Jatkamme listaa. Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

14.48 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Takana mittaushistorian kuumen vuosi — jälleen — kuumenevat meret, kulman takana peruuttamattomia keikahduspisteitä. Miten on mahdollista, että nämä tiedot eivät herätä vastuullisina itseään pitäviä poliitikkoja hor-

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

roksesta? Viime kesänä sään ääri-ilmiöitä nähtiin jo Suomessakin, eteläisemmästä Euroopasta puhumattakaan, ja nämä ilmiöt olivat vasta alkusoittoa. Tätä ei oikein voi nätisti sanoa, mutta ei sitä oikein voi jättää sanomattakaan: iso osa maapallosta uhkaa käristyä elinkelvottomaksi. Me emme tee tarpeeksi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen toimettomuus ympäristökriisien ratkomisen ja talouden uudistamisen saralla on anteeksiantamatonta. Hallituksen ilmastopolitiikan epäuskottavuuden ei pitäisi olla vain meidän ilmastosta välittävien huoli — siinä piilee nimittäin myös merkittäviä talouteen ja turvallisuuteen liittyviä riskejä.

Hiilinielut ovat jo nyt romahtaneet. Uusia toimia niiden kasvattamiseksi tarvitaan ja nopeasti. Riskinä on, että Suomi päätyy ostamaan muilta EU:n jäsenmailta nieluuyksiköitä, ja hintalappu voi osoittautua suureksi. On välttämätöntä valjastaa myös markkinat ratkomaan ympäristökriisejä ja suitsimaan holtitonta luonnonvarojen ylikulutusta. Nämä keinotkin hallitus jättää käyttämättä. Sen sijaan ympäristölle haitallisista tukiaisista pidetään kynsin hampain kiinni, ja niitä jopa askarrellaan lisää.

Arvoisa puhemies! Ilmasto- ja luontotoimet eivät voi odottaa parempia aikoja. Teollisuus, energia, maatalous, metsät, liikenne, rakentaminen — kaikilla sektoreilla on tehtävä ympäristön kannalta kestävästä ratkaisusta aina kannattavimpia niin yksilöille kuin yrityksillekin. Se on tämän päivän päättäjien ylivoimaisesti tärkein tehtävä. Silmankääntötemput eivät riitä. Ei riitä, että näennäisesti pidetään kiinni tavoitteista, jos toimet niiden saavuttamiseksi jäävät tosiasiallisesti puolittiehen.

Tähän mennessä hallituksen teot ilmastokestävän tulevaisuuden puolesta ovat loistaneet poissaolollaan. Itse asiassa suunta on ollut päinvastainen. Liikenteen päästöt pitäisi puolittaa jo aivan lähivuosina. Mitä tekee hallitus? Lisää päästöjä ja nakertaa samalla valtion verotuloja: rahaa pois valtion kassasta fossiilidiktattoreiden taskuun. Maataloudessa ympäristön ja ilmaston kannalta kestävämmät ratkaisut olisivat myös huoltovarmuuden ja kannattavuuden kannalta parempia, mutta mitä tekee hallitus? Ajaa alas maatalouden tehokkaat ilmastotoimet. Metsäpolitiikassa pitäisi tehdä kaikki voitava hiilinielujen pelastamiseksi, mutta hallitus jatkaa laput silmillä neliraajajarrutusta ja fantasioi teknisten nielujen ratkaisevan asian sitten joskus. Muuta ilmastotyötä koskevia kysymyksiä hallitus väistelee, mutta tehtaaniippujen tulppaamisesta kyllä puhutaan. Silti yhtäkään — siis ei yhtäkään — hallituksen esitystä tähänkään liittyen ole näköpiirissä. Sen sijaan EU:n yritysvastuudirektiiviä, joka olisi velvoittanut yrityksiä sovittamaan toimintansa Pariisin ilmastosuopimuksen raameihin, Orpon hallitus on ollut osaltaan kaatamassa. Kokonaisuudessaan hallituksen ilmastopolitiikka on vastuutonta, ei vain ympäristön vaan myös talouden ja turvallisuuden näkökulmasta.

Täällä edustaja Aalto-Setälä aiemmin kyseenalaisti sitä, tarvitseeko täällä kritisoida nykyisen hallituksen politiikkaa, kun käsittelyssä on viime vuotta koskeva ilmastovuosikertomus. Tuota vuosikertomustahan nimenomaan on kehitetty siihen suuntaan, että siinä paitsi katsotaan, mitä menneisyydessä on tehty ja tapahtunut, myös suunnataan katsetta tulevaisuuteen. Ja kyllä ikävä kyllä on niin, että vastuu on nyt Orpon hallituksella, vastuu niistä toimista, joita on välttämätöntä tehdä, jotta ilmastopolitiikan suunta saadaan edes pidettyä ja jotta siinä saadaan vauhtia kasvatettua.

Arvoisa puhemies! Ei tätä vuoden 2035 tavoitevuotta ole valittu siksi, että sen saavuttaminen olisi helppoa tai itsestäänselvää, eikä ilmastotoimia tehdä siksi, että ne olisivat jotenkin vaivattomia tai mukavia. Kaikki tämä tehdään sen tähden, että ilmastokriisin ratkominen on ihmiskunnan tulevaisuuden kannalta välttämätöntä. Se on vähintään, mitä voimme

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

tehdä tulevien sukupolvien hyväksi, ja on minusta aivan turha puhua vastuullisuudesta, jos tämän vastuun on valmis heittämään harakoille.

Synkkienkin faktojen keskellä ajattelen, että toivo syntyy toiminnasta, mutta sitä toimintaa ei voi säilyttää vain yksittäisten ihmisten harteille, vaan tekoja tarvitaan ennen muuta päättäjiltä ja aivan erityisesti niiltä päättäjiltä, jotka tällä hetkellä istuvat Suomen hallituksessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

14.53 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Hyrkkö edellä kuvasikin tätä karua tilannetta, jossa globaalin ilmaston kanssa ollaan. Vuosi 2023 oli mittaushistorian ylivoimaisesti kuumin. Valitettavasti se ennätys tulee menemään rikki varmaankin aika lähivuosinakin. Käytännössä Pariisin sopimuksen puolentoista asteen tavoite on ilman tällaista ylitystäkin, overshoot, sanoisin, mahdoton. Tämän pitäisi herättää jokainen tässä salissa, että puhutaan fysikaalisesta ilmiöstä, joka haastaa kaiken sen talouden ja hyvinvoinnin kaiken perustan, mikä meillä on. Oli sitten oikealta, vasemmalta, liberaali tai konservatiivi, niin tätä fysiikkaa ei pääse karkuun, ja sen takia tämä asia kannattaisi ottaa vakavasti ja miettiä, mitä itse ja miten se oma ajama politiikka auttaa ratkaisemaan tätä asiaa.

Itse pidän selvänä, että Suomen täytyy kantaa oma vastuunsa — ja vauraana, osaavana maana kannattaa varmaan tehdä vähän enemmänkin, koska siitä hyvin todennäköisesti myös hyötyy. Sen takia pidän erittäin hyvänä, että ympäristövaliokunta edellyttää näitä lisätoimia. Se on minusta ilahduttava signaali tässä ajassa, jossa tämän fysikaalisen ongelman kanssa edelleen lähdetään hakemaan hieman erikoisia poliittisia, aika lennokkaita retorisia heittoja, kuten minusta vaikka edustaja Koposen surullinen esimerkki osoitti. Me ollaan siis oikeasti vaikean fysikaalisen haasteen edessä — teknisen, yhteiskunnallisen, taloudellisen.

Tätä ilmastovuosikertomusta kun katsoo, niin se muistuttaa siitä, että Suomessa nämä haasteet liittyvät erityisesti nieluihin, maatalouteen ja liikenteeseen. On aivan totta, että tämä raportti katsoo ensisijaisesti taaksepäin, myös eteenpäin, mutta minua huolestaa, että juuri näillä sektoreilla hallituksen hallitusohjelmassa linjaama ja muuten sanoittama politiikka ei oikeastaan vakuuta.

Liikenteessä otetaan askelia taaksepäin, siellä verotusratkaisuilla esimerkiksi kun käytännössä kannustetaan fossiilisen energian käyttöön. Lisäksi aivan viime päivinä on kuultu myös hyvin ivallista ja vähättelevää suhtautumista kävelyyn ja pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Minä toivon, että se on vain tämmöistä sali- ja sometouhua ja oikeasti sitten hallitusohjelmaa toteutetaan siltä osin ja mielellään siihen löytyisi sitten rahoitustakin sen leikkaamisen sijasta, että tätä kestävää siirtymää näiden liikennemuotojen pariin tehdään.

Maataloudessa on aivan selvä, että meillä on käsillä moniongelmainen tilanne, jossa meidän pitäisi luoda tuottajille toivoa tulevaisuudesta, parantaa kannattavuutta, ja se ainut tapa tehdä se rehellisesti on ohjata sellaiseen politiikkaan, joka on ilmaston ja luonnon kannalta kestävä. Nämä tuottajat oikeasti voivat voittaa siinä, heillä on paljon annettavaa, mutta meidän maatalouspolitiikka on ollut pään seinään hakkaamista tältä osin, ja käytännössä ohjataan aika tehottomaan, pahimmillaan haitalliseen ja silti kannattamattomaan tuotantoon. Tässä toivoisin, että hallitus avaisi silmät, koska nyt tuntuu olevan se linja, että

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

istutaan käsien päällä ja todetaan niitä samoja vanhoja asioita, jotka eivät korjaa tätä asiaa millään tavalla.

No sitten ovat nämä nielut. Se nieluhaaste on vaikea, ja minä en vähättele sitä, etteikö tämä hallitus perinyt vaikeaa tilannetta, mutta kyllä niitä keinoja on. Tekniset nielut: on sinänsä hyvä, että niiden eteen asioita tehdään, mutta ne eivät tätä yksinään ratkaise. Meillä olisi tarjolla paljon keinoja, jotka olisivat myös metsänomistajan etu ja auttaisivat ohjaamaan puuta arvokkaampaan käyttöön. Viimeksi just tänään Luke tiedotti tällaisen Hil-mari-tutkimushankkeen pohjalta politiikkasuosituksia, joissa he nostavat erityisesti tällaisen hiilikorvauksen, joka auttaisi metsänomistajia saamaan korvauksen siitä hiilen sidonnasta, ja sitten ehdottaa myös maankäytön muutosmaksua ja päätehakuiden läpimittarajoja ohjaamaan sitä puun arvokkaampaa käyttöä ja vahvistamaan hiilinieluja. Näihin nieluihin liittyen täällä on minusta edelleen usein se väärinkäsitys, että puhutaan vaan niistä nieluista, kun pointtihan on se, että meillä on ilmakehässä liikaa hiiltä. Sitä pitää ottaa sieltä pois. Puut tekevät sitä, mutta mitä sitten sen jälkeen tapahtuu? On hyvin olennaista myös, mikä on se hiilivarasto, ja se on se metsä tai sitten joku pitkäaikainen puutuote. Mutta se, että me hakataan metsää ja sen jälkeen poltetaan se puu energiaksi, ei silloin auta meitä. Eli miettikää sitä koko hiilen kiertoa, mikä meidän pitää tässä korjata, ja sitä, miten saada sitä hiiltä sieltä ilmakehästä pois.

Minä vielä kerran korostan, että tämä on oikeasti yhteinen ongelma, ihan sama miltä paltilta tästä salista tätä katsoo. Minä toivoisin, että sitä ratkottaisiin sellaisena eikä tällaisena poliittisena identiteettikysymyksenä, koska me ei kukaan päästä niitä fysiikan lakeja karakuun. Me voidaan kyllä säätää vaikka mitä lakeja, mutta viime kädessä ne ovat fysiikan lait, jotka niiden lakien toteuttamisen sitten määrittävät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

14.58 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Muutama sana liikennepolitiikan näkökulmasta liittyen tähän ilmastovuosikertomukseen:

Tässä kertomuksessa kuvaillaan ilmastopäästöjen ja nielujen kehitystä sekä välttämättömiä ilmastolisätoimien tarvetta. Tilannekuva on viime vuoden keväältä, eli uuden hallituksen päätökset eivät ole mukana. Esimerkiksi liikenne- ja viestintävaliokunnassa käyneet asiantuntijat ovat kuitenkin myös uskaltaneet katsoa eteenpäin ja arvioineet lausunnoissaan etenkin päästövähennysten polkua tiedossa olevien poliittisten päätösten pohjalta. Ilmastovuosikertomuksen ja valiokunnan asiantuntijakuulemisten perusteella on ilmeistä, että tässä maassa pitää teroittaa näitä tekoja ilmastotavoitteiden ympärillä. Me emme ole pääsemässä kansalliseen hiilineutraaliustavoitteeseen vuonna 2035 emmekä EU:ssa sovittuihin tavoitteisiin vuonna 2030. Ongelmaksi koituvat myös eräät Orpon hallitusohjelman linjaukset, jotka liikuttavat tavoitteita entistä kauemmas.

Liikenteen rooli ilmastokriisin ratkaisussa on keskeinen. Se on sitä kansallisella tasolla suhteessa omiin tavoitteisiimme, mutta ennen kaikkea se on sitä globaalilla tasolla koko kriisin torjumisen näkökulmasta. Autoilu, lentäminen, aktiiviset kulkumuodot sekä laiva- ja raideliikenne ovat kaikki osa ongelmaa mutta myös ratkaisua.

Arvoisa puhemies! Suomi on sitoutunut puolittamaan liikenteen ilmastopäästöt vuoteen 2030 mennessä, mutta tähän ei olla pääsemässä nykyisillä toimilla, kuten aikaisemmin jo ilmoitin. Lisätoimia tarvitaan ja niille riittävä rahoitus. Kun kyseessä on koko maapallon tulevaisuus, ei ole vaihtoehto, että Suomi lipsuisi omasta tavoitteestaan. Ilmastotoimien

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

väistely on lyhytnäköistä myös taloudellisesta näkökulmasta, koska tavalla tai toisella hintalappu kuitenkin maksetaan. Kun ei ole tulossa joustoja nieluista, sitten ostetaan päästö-oikeuksia tai vähennetään itse päästöjä. Ilmastoviisaat ratkaisut ovat siis myös taloudellisesti viisaita.

Arvoisa puhemies! Jätin liikenne- ja viestintävaliokunnan lausuntoon tästä kertomuksesta eriyvän mielipiteen, koska lausunnossa ei huomioitu vahvemmin liikennesuoritteiden ja kulkumuotojakauman vaikutusta ilmastopäästöihin eikä siinä ilmennyt tarvittavaa kunnianhimoa ja rehellisyyttä päästötavoitteiden suhteen, vaikka juuri tätä ilmastovuosikertomuskin penää. Viime hallituskaudella tehty tiekartta fossiilittomaan liikenteeseen nostaa esiin niitä keinoja, joilla liikenteen päästötavoitteet saavutetaan — kysymys on riittävistä ja ennen kaikkea vaikuttavista investoinneista näihin toimenpiteisiin.

Arvoisa puhemies! Muutama nosto ja miksei vinkkikin hallitukselle:

Joukkoliikenteen tukeminen erityisesti isoissa ja keskisuurissa kaupungeissa on sellainen toimi, jota tässä nyt kaivataan. Hallituksen toimet joukkoliikennetuen vähentämiseksi ja joukkoliikenteen lipunhintojen nostamiseksi ajavat kuitenkin päinvastaiseen suuntaan. Kaupungeissa on paljon matalalla roikkuvia hedelmiä, jotka tässä ilmastotaistelussa on poimittava.

Vaikka täällä viimeksi naureskeltiin, niin myös kävelyyn ja pyöräilyyn satsaaminen tuo hyötyjä sekä ilmaston että kansanterveyden kannalta. Tämän hetken kolmen miljoonan euron investointituki on lillukanvarsia isojen haasteiden edessä. Toivottavasti tähän nyt löydetään tässä salissa joku yhteinen näkemys, että niitä miljoonia jostain löytyisi tähän. Täällä nostettiin esiin esimerkiksi kuntien rooli. Voin sanoa, että ei siellä kunnissa ylimääräistä rahaa pyöräilyyn satsaamiseen tai kävelyyn satsaamiseen ole. [Pekka Aittakumpu: Onko valtiolla?] — No jos, Pekka, pyydän viisi miljoonaa. Aloitetaan sillä.

Isossa kuvassa liikenteen sähköistyminen etenee kyllä, mutta samaan aikaan on syytä pohtia myös, minkälaisia muita, kestävämpiä ja vaihtoehtoisia käyttövoimia on mahdollista hyödyntää, kun fossiilisista pois siirrytään. Esimerkiksi biopolttoaineiden riittävyys on yksi oleellinen kysymys, ja kuten edustaja Harjanne tässä mainitsi, tällainen fossiilisten polttoaineiden hinnan laskeminen puoliväkinä kohdentuu huonosti ja lisää vain päästöjä ja tulevaa työmäärää.

Nostan tässä nyt vielä tällaiset erilaiset älykkäät liikenneratkaisut. Ne on tuotava isommaksi osaksi kestävästä liikennejärjestelmän rakentamisesta. Digitaalinen ja vihreä siirtymä kietoutuvat tässä mielessä tiukasti yhteen, ja tällä saralla meillä on tässä maassa osaamista. Tämä on mielestäni myös noteerattava osana EU-vaikuttamista.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että liikenteen siirtymä maksaa — kunnille ja valtioille mutta myös käyttäjille. Tehtävä se kuitenkin on, jotta planeetta voidaan pelastaa. Siksi tämän siirtymän sosiaalinen oikeudenmukaisuus, siinä missä kilpailukyvyystämme huolehtiminenkin, on otettava entistä paremmin huomioon, kun näitä välttämättömiä päätöksiä tehdään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan edustajia siitä, että salikeskustelussa viittaamme toisiimme sukunimellä. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

15.04 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on hyvin tullut esille se, että maapallo on yhteinen kotimme ja että se on pidettävä hyvässä kunnossa. Ilmastopolitiikassa olennainen ongelma on ollut se, että maailmanlaajuisesti talouskasvu on

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

pitkälti perustunut luonnonvarojen käyttöön mutta ilman riittävää ympäristön huomiointia. Tarvitsemme kohtuullista elämäntapaa.

Keskustan linja on, että tarvitsemme esimerkiksi biotaloutta ja sen osana kiertotaloutta sekä uutta puhdasta teknologiaa. Ilmastomuutosta voidaan torjua siten, että se luo työtä ja toimeentuloa eikä merkitse kärsimystä tavallisille suomalaisille. Ihmisten syyllistämisen ja pakottamisen sijasta — sitäkin aika paljon edelleen näkyy — ilmasto- ja ympäristöpolitiikan tulee olla oikeudenmukaista, perusteltua ja tutkittuun tietoon perustuvaa.

Lausunnossamme ilmastovuosikertomuksesta liikenne- ja viestintävaliokunnassa kiinnitimme huomiota siihen, että valitettavasti ilmastopolitiikan taloudellisten vaikutusten ja oikeudenmukaisuuskysymysten tarkastelu oli edellisvuotta suppeampaa. Vaikutusten pitää olla arvioituina kaikessa politiikassa, myös ilmastopolitiikassa. Ehkä jonkinlainen hyvä huono esimerkki tästä on se, että EU-tasolla fossiilinen maakaasu nähdään vihreänä mutta metsistä saatava uusiutuva energia ja hitaasti uusiutuva turve leimataan haitallisiksi. Tämä kertoo siitä, miten ympäristö- ja ilmastopolitiikkaa ohjaavat toisinaan muut kuin luontoarvot.

Huolestuttavaa on myös se, että nyt hallitus näyttää EU-avaintavoitteissaan ripustautuvan yhä tiukemmin EU:n yhteiseen ilmastopolitiikkaan. Tähän sisältyy riski. Olemme nähneet sen, että EU:ssa ei ole onnistuttu ottamaan esimerkiksi Suomen erityisoloja huomioon. Suomea on suorastaan epäoikeudenmukaisesti kohdeltu. Olennaistahan on se, että suuret saastuttajamaat saavat päästönsä kuriin. Milloin se tapahtuu? Suomen olisi viisasta EU-tasolla ennen kaikkea huolehtia nyt sitten näissä avaintavoitteissa siitä, että nämä Suomen erityisolosuhteet otetaan huomioon, ja tuoda myös sitä näkökulmaa aina esille, että ilmasto on maapallolle yhteinen, myöskin kotimaassa, ja että ilmasto ei pelastu — sehän on ihan selvä asia — vaikka me laittaisimme koko Suomen kiinni. Siksi ymmärrän sitä, että tuo vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoite voisi aivan hyvin olla sama kuin EU:lla eli vuosi 2050.

Liikenne- ja viestintävaliokuntahan toteaa, että saadun selvityksen mukaan Suomen osuus maailman päästöistä vuonna 20 oli 0,11 prosenttia — 0,11 prosenttia. Suomen ei pidä heikentää vahvuuksiaan eikä vähentää mahdollisuuksiaan liian kunnianhimoisten tavoitteiden vuoksi. Kunnian himoaminen sinänsä ei auta mitään, vaan ilmastopolitiikassa tulee tavoitella oikeita ja vaikuttavia tekoja, ja näitä Suomi pystyy tekemään esimerkiksi sillä tavalla, että viemme metsäosaamistamme ja puhdasta teknologiaa ulkomaille ja autamme nimenomaan näitä todellisia saastuttajamaita vähentämään päästöjään. Tämä hyödyttää sekä Suomen taloutta että yhteistä ilmastoa. Suomen ei kannata kuristaa itseään turhan tiukoilla tavoitteilla ja suhteettomalla ilmastopolitiikalla. [Mai Kivelä: Anna esimerkki!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

15.08 Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Kyllä, nämä yhteiset haasteet on nimenomaan tunnustettu ja tunnistettu. Jaan monen ajatuksen täällä, etenkin niitä ideoita kirjasin ylös, ja pohdimme niitä varmasti yhdessä.

Ympäristövaliokunnassahan vuosikertomusta käsiteltiin niin, että päädyimme yksimieliseen mietintöön. Sinne kirjattiin tarkkaan ottaen näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin keskeisten ilmastopolitiikan suunnitelmien päivittämiseksi ja val-

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

mistelee ehdotukset kustannustehokkaiksi lisätoimiksi toimien kokonaisvaikutukset huomioon ottaen.” Tämä löytyy myös hallitusohjelmasta ja luontolaista.

Kokonaiskuvaltaan Suomi on yksi maailman eniten päästöjään vähentäneistä maista. Suomi on vuodesta 2006 vuoteen 2021 vähentänyt päästöjä 33,5 miljoonaa tonnia, mikä on yli 40 prosenttia kokonaispäästöistä — ja kyllä, Suomi aikoo vähentää päästöjä yhä edelleen. Suomessa sähköpistokkeet voisi maalata vihreiksi, sillä käyttämämme sähkö on lähes kokonaan päästötöntä. Tarkasteluajankohtana Suomen kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria laskivat, kasvihuonepäästöt vähenivät noin neljä prosenttia ja myös taakanjakosektorin päästöt laskivat.

Ongelmaksi muodostuu — niin kuin moni täällä on jo sanonut, mutta toistohan kuuluu tämän talon toimintamalliin — maankäyttösektori. Vuosina 21—22 maankäyttösektori muuttui hiilinielusta päästölähteeksi. Muutama huomio: Tavoitteista ei ole tingitty. Päästöjen ja nielujen on oltava tasapainossa vuoteen 2035 mennessä. Itse asiassa samana vuonna jokaisen tiellämme liikkuvan auton tulisi olla nollapäästöinen. Vuosikertomuksessa kiinnitettiin huomiota siihen, etteivät metsien hiilinielujen kasvattamiseen tähtäävät toimet ehdi vaikuttaa Suomen kansallisten velvoitteiden toteuttamiseen. Nielu- tai päästöyksiköiden ostot muilta jäsenmailta eivät myöskään ole hyvä idea.

Arvoisa puhemies! Yksin me emme tätä ratkaise, mutta me voimme olla monelle muulle ratkaisu. Suomen tavoitteena on nousta puhtaan siirtymän kärkimaaksi päästöttömissä energialähteissä, vetytaloudessa ja kiertotaloudessa. Tarvitaan kokonaan uusia innovaatioita ja suotuisampi toimintaympäristö. Meille lainsäätäjille suotuisampi toimintaympäristö tarkoittaa esimerkiksi verolainsäädännön, politiikan ennakoitavuuden ja lupasääntelyn sujuvoittamista. Sekä investointituet että lupaprosessien sujuvoittaminen etenevätkin Orpon hallituksen toimesta.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme kokonaan uutta ajattelua ja rohkeita avauksia enemmän kuin syytelyä. Olen itsekin pohtinut erilaisia keinoja, miten voisimme ratkoa näitä moninkertaisia ongelmia yhtä aikaa, ilmastokriisiä mutta myös muita haasteitamme. Ideani on seuraava: Mitä jos itärajan ennallistaisi? Se ei varmaan ratkaise ongelmia yksin mutta olisi yksi ratkaisusta. Suomen itärajan tuntumassa ja valtion mailla oleva suovyöhyke tulisi ennallistaa siten, että se muodostaisi fyysisen pidäkkeen päästä Suomeen. Samalla ennallistetut suot lisäisivät Suomen luonnon monimuotoisuutta, vähentäisivät luontokatoa sekä ilmakehä- ja vesistöpäästöjä. Mittaluokaltaan kyseessä on suuri alue. Sota Ukrainassa on osoittanut, että perinteisen sodankäynnin menetelmät eivät ole kadonneet minnekään. Panssarit ja asemasota ovat yhä keskeisessä roolissa. Ennallistettu suoalue on märkä ja upottava. Luonnontilaisten alueiden merkitystä maanpuolustuksessa ei tule väheksyä. Samalla ennallistettu suovyöhyke olisi merkittävä teko luontokadosta kärsivälle ympäristöllemme. Olen jättänyt toimenpideoitteen ennallistamisesta hallitukselle, ja odotan ideoita myös teiltä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

15.12 Johan Kvarnström sd: Ärade talman, arvoisa puhemies! Vaikka viime vuosi oli mittaushistorian kuumin, niin ilmastopolitiikka on poliittisesti tällä hetkellä varjossa. Ilmastovuosikertomus kertoo meille, että Suomen päästöt vähenevät, mutta valitettavasti hiilinielut ovat nykyään niin pienet, että nettopäästöt ovat suurin piirtein samalla tasolla kuin 30 vuotta sitten. [Hannu Hoskonen: Suomi on hiilineutraali maa!] Meidän pitää pys-

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

tyä parempaan. Reilu vihreä siirtymä vaatii investointeja, lakimuutoksia ja kestävämpää kulutusta. Tämä on sekä taloudellisesti että ekologisesti viisaampi tapa kuin sopeutuminen muutoksiin jälkikäteen.

Hallitus ei ole muuttanut Suomen ilmastotavoitteita, ja siitä olen iloinen. Sen sijaan olen huolissani niistä keinoista, joilla hallitus aikoo toteuttaa ilmastopolitiikan tavoitteita, ja siitä, että hallitus ei yhtenäisesti ja ylpäesti puolusta näitä tavoitteita.

Tässä kontekstissa on ilahduttavaa, että me ympäristövaliokunnassa päädyimme yksimielisyyteen ilmastovuosikertomuksen mietinnössä. Valiokunta esittää yksimielisesti seuraavaa lausumaa lisätoimien tarpeesta: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin keskeisten ilmastopolitiikan suunnitelmien päivittämiseksi ja valmistelee ehdotukset kustannustehokkaiksi lisätoimiksi toimien kokonaisvaikutukset huomioon ottaen.” On välttämätöntä pikaisesti uudistaa ilmastolain mukaiset suunnitelmat eli keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma. Tämän lisäksi energia- ja ilmastostrategia on syytä päivittää. Ne eivät enää vastaa muuttuneeseen tilanteeseen. Sekä maailmanpoliittinen että taloudellinen tilanne on muuttunut niin merkittävästi.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijat ovat tuoneet esiin, että kustannustehokkaiden lisätoimien tarve on ilmeinen. Tämän lisäksi oikeudenmukaisuusperiaatteen pitää aina olla läsnä ilmastopolitiikassa. Suomen hiilineutraalisuustavoitteesta tulee pitää kiinni, ja työtä tulee jatkaa sinnikkäästi ja kaikilla sektoreilla. Nyt tarvitaan tekoja. Tähän asti hallitus on tehnyt päinvastaisia päätöksiä, jotka lisäävät päästöjä.

Arvoisa puhemies! Päästökauppasektorin päästöt vähenivät selvästi, yhteensä kuusi prosenttia vuonna 2022, jota tämä kertomus siis koskee, ja maakaasun kulutus puolittui maakaasun hinnan noustua ja Venäjän tuonnin loputtua. Tämä on taas muistutus siitä, että vaihtoehtoja löytyy, kun on tarve, kun on pakko, mutta miksi kohtalokas globaali kriisi ei ole riittävä syy nopeaan muutokseen?

Ilmastovuosikertomuksessa todetaan, että kunnat ovat avainasemassa hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisessa. Tästä syystä on valitettavaa, että kuntien lakisääteisestä velvoitteesta laatia ilmastosuunnitelma luovutaan ja että kuntien ilmastosuunnitelmien tuki lakkautetaan. Tämä heikentää kuntien näkökulmasta pitkäjänteistä ja ennakoitavaa sääntelyä. Päästövähennysten tekeminen osana paikallisdemokratiaa lähellä ihmisiä on olennaista ilmastopolitiikan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kannalta.

Jotta vihreä siirtymä tapahtuisi reilulla tavalla, tarvitsemme järjestelmän, missä on kohdennettuja tukitoimia mukana keinovalikoimassa. Yksi mahdollinen keino voisi olla hiiliosinkojärjestelmä. Sen avulla energia- ja hiiliverojen epätasaista kohdentumista eri tulo- luokkiin ja eri alueilla asuviin ihmisiin voidaan tasata. Järjestelmä on käytössä esimerkiksi Itävallassa. Olisi syytä käynnistää selvitys, kuinka hiileen perustuvien verotuottojen palautusjärjestelmä voitaisiin toteuttaa Suomessa.

Arvoisa puhemies! Orpon hallitus luottaa ilmastomuutoksen torjunnassa vahvasti teknologiaan, erityisesti teknisiin hiilinieluihin. Niitä pitää tosiaan kehittää, niitä tarvitaan, mutta niihin liittyy epävarmuutta, ja ne eivät saa olla syy passiivisuuteen tällä kaudella. Ilmastopolitiikan pitäisi keskittyä fossiilisista polttoaineista luopumiseen, hiilinielujen vahvistamiseen ja sosiaalisesti oikeudenmukaiseen vihreään siirtymään.

Suomen ilmastotoimet eivät ole riittävällä tasolla kansallisen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisen kannalta tällä hetkellä. Tätä korostetaan ympäristövaliokunnan yksi-

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

mielisessä mietinnössä, joten hallituksen on ryhdyttävä viipymättä lisätoimiin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi, ja se on tehtävä oikeudenmukaisella tavalla.

Ärade talman! Klimatförändringarna har varit kända i stort sett under hela min livstid. Frågan var nämligen på agendan hos både allmänhet och forskare redan på 1980-talet. Krismedvetenheten var ändå inte särskilt utbredd då. Tanken var att det finns tid och möjligheter att åtgärda problemet. Flera problem med anknytning till frågan har också åtgärdats, som problemen med ozonlagret, men den globala uppvärmningen framskrider i en ödesdigert takt. Fjölåret blev mätningshistoriens varmaste globalt.

Jag minns en diskussion om klimatförändringarna från min gymnasietid. En del förespråkade åtgärder och ändrade levnads- och konsumtionsvanor för att stoppa utsläppen, andra sade att vi inte behöver göra någonting eftersom teknologin kommer att lösa allting en framtida dag, och det här var ungefär 20 år sedan. Nu har vi en regering som argumenterar för att teknologin ska lösa problemen en framtida dag.

Teknologin som krävs för en grön omställning finns i stor utsträckning redan. Det som saknas är den politiska viljan. Det som förvisso saknas är den teknologi som innebär att vi kan fortsätta som förr på många områden, alltså tekniska kolsänkor som ska väga upp andra utsläpp.

Hittills har teknologiargumentet inte varit hållbart och människor drabbas av följderna världen över redan nu. Vi behöver utveckla ny teknologi, bejaka den, gå i bräsch för den, men det räcker inte. Vi behöver åtgärder på alla nivåer, alla sektorer, och vi måste hitta rättvisa lösningar. Omställningen är samtidigt en möjlighet att stärka jämlikheten. I värsta fall sker omställningen för sent och på ett sätt som förvärrar ojämlikheten. — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

15.19 Sara Seppänen ps: Arvoisa herra puhemies! Suomi on arktinen maa, talvi on pitkä, ja täällä on pystyttävä lämmittämään kodit, käymään töissä, syömään ja ylipäättään elämään. Kuka sammuttaa valot, jos liian kireillä toimilla teollisuus ja työpaikat ajetaan pois Suomesta tai täällä ei ole enää yksinkertaisesti varaa elää, jos ilmastopolitiikan vuoksi ei ole mahdollista lämmittää koteja pakkasen paukuessa? Suomen kasvihuonepäästöt ovat yksi tuhannesosa koko maailman päästöistä.

Valtioneuvosto korostaa, että unionissa on jatkettava johdonmukaisesti ilmastomuutoksen vastaisia ja luonnon monimuotoisuutta vahvistavia politiikkatoimia huomioiden kestävä kehityksen periaatteet. On erittäin tärkeää, että Euroopassa ja Suomessa pyritään varmistamaan nimenomaan kilpailukyky teollisuudessa, raaka-ainetuotannossa ja ruuan- tuotannossa. Euroopassa tuotettu tai täällä Suomessa tuotettu on aina ilmastoteko. Euroopan on aktiivisesti pyrittävä eroon Kiina-riippuvuudesta ja pyrittävä johdonmukaisesti kannustamaan EU ilmastoneutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä samalla varmistaen elinolosuhteet ja kilpailukyky täällä. Ilmastopolitiikassa on aina huomioitava toimien vaikutukset Euroopan talouden kestävyydelle. On tärkeää, että toimet ovat kustannustehokkaita ja huomioivat sosiaalisen hyväksyttävyyden ja Suomen erityiset arktiset olosuhteet.

Valtioneuvoston pääprioriteetti on kiertotalouden edistäminen, ja tämä on erittäin tärkeää myös puhtaan siirtymän toteutumisen näkökulmasta. Biotalous ja uusiutuvat luonnonvarat tarjoavat kestäviä ratkaisuja vähähiilisyyteen, haitallisista riippuvuuksista irtautumiseen sekä EU-alueen huoltovarmuuteen. Muuttunut geopoliittinen tilanne edellyttää,

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

että huoltovarmuus, omavaraisuus, kriisinkestävyys ja strategiset investoinnit nostetaan eurooppalaisen talouspolitiikan ytimeen.

Suomalainen ruoka on hyvää ja puhdasta. Ruuantuottajien työtä tulee arvostaa. Meidän tulee lopettaa maatalouden ahtaalle ajaminen. Hiilensidontaa ei voi syödä. Poliitiikan on siis muututtava. [Hanna Sarkkisen välihuuto] Mikäli yksipuolisesti ajamme esimerkiksi suomalaisen lihan tuotannon ahtaalle, ei tämä ole ratkaisu kasvisruuan syömisen lisäämiseen. Lihansyöjät siirtyvät syömään ulkomailla tuotettua, esimerkiksi Kiinassa kasvatettua kanaa tai Brasiliassa tuotettua nautaa. [Hannu Hoskonen: Juuri näin! Aivan oikein!] Minä en halua nähdä sitä päivää, että kaupassa ei ole tarjolla kotimaista ruokaa. Tässä ajassa ja geopolitiittisessa tilanteessa ei ole järkevää tuhota Suomen huoltovarmuutta.

Ilmastonmuutos ja luontokato edellyttävät monipuolisten ja realististen ratkaisujen käyttöönottoa. Monimuotoisuuden edistäminen ja metsien talouskäyttö eivät ole toisiaan poissulkevia. Suomessa osataan hoitaa metsiä. Se on ollut meidän kulttuuriamme aina. Metsä on ollut koti, kirkko, se on oikeastaan isänmaa. Metsä on yksi taloutemme peruspilareista edelleen. Koko Suomi on pidettävä asuttuna, ja tässä turvallisuustilanteessa tämä on elintärkeää. Sen vuoksi esimerkiksi teollisuuden ja metsätalouden työpaikat on pyrittävä kaikin keinoin pitämään kotimassa.

Itse kävelen ja pyöräilen paljon. Se on paras liikkumistapa ihmiselle, ja näiden liikku- mismuotojen edistäminen on toki tärkeää, mutta haluan muistuttaa, arvon kollegat: esimerkiksi Lapissa matka sairaalaan voi seivettijärveläisellä olla sama kuin helsinkiläinen menisi sairaalaan Pietarsaareen tai postiin Forssaan tai pankkiin Turkuun. Ymmärrän toki, että joi- denkin puolueiden mielestä Lapissa ei tarvitse olla mahdollista elää vaan kaikkien tulisi muuttaa asumaan ahtaasti tänne pääkaupunkiseudulle. Se on valitettavaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen yksi kärkitavoite on lupaprosessien sujuvoittaminen, ja se toivottavasti jouduttaa puhtaan siirtymän investointien edistymistä Suomessa. Voimme tehdä ja me teemme osamme. Isossa kuvassa on kuitenkin tärkeää, että suuret ilmastopääs- töjen tuottajat Kiina, USA ja Intia vähentävät huomattavasti päästöjään. Kasvava maail- man väestömäärä on myös kysymys, joka tulee ratkaista. Suomi: meillä on yli 75 prosent- tia pinta-alastamme metsää, ja meitä on täällä 5,5 miljoonaa. Maailmassa on 8 miljardia ih- mistä. Siinä on meille realistinen mittakaava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, minuutin mittainen vastaus- puheenvuoro, olkaa hyvä.

15.24 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitos! Tartun tä- hän edustaja Seppäsen sanomaan ”Suomessa tuotettu on ilmastoteko”. Se ei tarkalleen ot- taen pidä paikkaansa, vaan se riippuu paljon siitä, mitä tuotetaan. Suomessa tehdään monia asioita hyvin, mutta se on minusta vaarallinen viesti, koska siitä tulee se ongelma, että ni- menomaan ne yritykset, jotka oikeasti tekevät asioita hyvin, ikään kuin summataan sa- maan niiden kanssa, joilla on vielä aika paljon petraamista. Sen takia tämä minun mieles- täni on lähinnä haitallinen viesti yrityskentälle ja suomalaisen puhtaan teknologian ratkai- sujen vientiin.

Huomauttaisin vielä kerran, että maatalous on ajettu ahdinkoon tekemättä niitä ilmasto- toimia. Se on se tilanne, jossa me tällä hetkellä ollaan. Eikö se tie ulos siitä ole sellainen maatalouden tukeminen, joka on taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävä? Se on se suunta, mihin tietysti kannattaisi mennä.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Seppänen, ja sitten palaamme listalle.

15.25 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kyllä minä väitän, että Suomessa tuotettu on ilmastoteko. Jos me ajatellaan ruuantuotantoa, esimerkiksi eläinten hyvinvoinnista huolehtimista, niin kyllä se on ihan selkeästi paljon paremmalla tolalla. Jos me ajatellaan sitä Kiinassa tuotettua kanaa, [Hannu Hoskonen: Juuri näin! Aivan oikein!] niin kyllä minä valitsen mieluummin sen kotimaisen. Täällä kotimaassa kasvatettu eläin on paljon parempi ja eettisempi, ilmaston kannalta myöskin parempi vaihtoehto. [Atte Harjanteen välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

15.26 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Ottaen huomioon, kuinka valtava uhka ilmastonmuutos on meille kaikille, puhutaan siitä tässäkin salissa aivan liian vähän, eli tämä keskustelu on erittäin, erittäin tärkeää. Valiokunnan ponsi lisätoimien tarpeesta on myös tärkeä, ja painotus toimien kustannustehokkuudesta on tervetullut. Näen, että tätä kustannustehokkuutta pitää pystyä tarkastelemaan myös sektorirajat ylittävällä tavalla. Liikennesektori ei näillä näkymin tule yltämään tavoitteisiinsa vuodelle 2030, jotka ovat siis sitovia EU-tason tavoitteita, ja tämä tulee vaarantamaan koko taakanjakosektorin tavoitteen saavuttamisen. On välttämätöntä, että hallitus hakee lisätoimia, mutta on myös pyrittävä siihen, että nämä lisätoimet ovat kustannustehokkaita. Tekemättä jättäminenkin maksaa.

Arvoisa puhemies! Maankäyttösektori on kuitenkin ehkä isoin murheenkryynimme. Hiilinielujen heikko kehitys uhkaa pudottaa pohjan Suomen ilmastotavoitteilta. On siis välttämätöntä, että maaperän hiilensidontaa vahvistetaan kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla, mukaan lukien metsäsektori. Maankäyttösektorilla on myös tutkijoiden mukaan saatavilla niitä kustannustehokkaita lisätoimia.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on aivan valtava uhka taloudelle, elämäntavalllemme, terveydelle, turvallisuudellemme. Ilmastonmuutoksen torjunnassa ei voi valitettavasti ottaa aikalisää, vaikka käsissämme on muitakin ongelmia.

Arvoisa puhemies! Jos ministeri olisi täällä paikalla, niin kysyisin, milloin eduskunta voi odottaa esityksiä lisätoimista annettavaksi eduskunnalle, sillä lisätoimien tarve alkaa olemaan jo täysin ilmeinen ja hallituksella on velvollisuus ne valmistella.

Lopuksi haluan kiittää vielä edustaja Kvarnströmiä erityisesti hänen pohdiskelustaan koskien hiiliosinkomallia tai muuta vastaavaa mallia, jolla voitaisiin vahvistaa ilmastotoimien sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Yhdyn tähän pohdiskeluun ja tarpeeseen. Näen myös tarpeen kehittää ilmastotoimien sosiaalista oikeudenmukaisuutta parantavia malleja edelleen, sillä vaikka me emme voi jättää ilmastotoimia tekemättä, niin meidän on kaikin tavoin pyrittävä varmistamaan, että ne tehdään sosiaalisesti oikeudenmukaisesti niin, etteivät ne kohtuuttomasti rasita erityisesti pienituloisten taloutta tai syrjäseudulla asuvia ihmisiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

15.29 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Nyt meillä käsittelyssä täällä on tosiaan viime vuotta käsittelevä ilmastovuosikertomus. Ympäristövaliokuntahan päätyi yksimieliseen mietintöön tästä vuosikertomuksesta ja ehdottaa myös yhteistä kannanottoa, jonka mukaan edellytämme lisätoimia hallitukselta. Ympäristövaliokunnan varapuheenjohtajana haluan kyllä kiittää koko valiokuntaa. Tämä yksimielinen mietintö on hieno saavutus varsinkin näinä aikoina, mutta se myös korostaa sitä, että kyllä näistä vaikeistakin kysymyksistä pystytään tekemään yhteisiä johtopäätöksiä, jos siihen todella on tahtotilaa, ja tässä ympäristövaliokunta näyttää hienolla tavalla suuntaa.

Nyt tietenkin seuraava työ on ryhtyä toimeen, koska eihän tämä johtopäätös vielä itsessään merkitse mitään, vaan nyt hallituksen täytyisi tuoda eduskuntaan myös näitä tärkeitä lisätoimia. On siis erittäin hienoa, että myös hallituspuolueet ovat havahtuneet siihen, että ilmastopolitiikka laahaa pahasti jäljessä ja myös nämä keskeiset ilmastosuunnitelmat vaativat päivittämistä. Kustannustehokkaiden lisätoimien tarve on ilmeinen, ja tämä tuotiin myös näissä valiokunnan asiantuntijakuulemisissa esille. Ja on edelleen hienoa, että koko valiokunta ja myös hallituspuolueet tunnustivat, että lisätoimille on tarve.

SDP on sitoutunut ilmastomuutoksen pysäyttämiseen ja siihen liittyviin kansainvälisiin ja EU-velvoitteisiin. Lisäksi kansallisesta 2035-hiilineutraalisuustavoitteesta tulee edelleen pitää kiinni. Erityisesti maankäyttösektorin nielun romahtaminen päästölähteenä aiheuttaa suurta huolta, ja Orpon hallituksen ohjelmasta puuttuvat kunnianhimoiset askelmerkit nielun kasvattamiseksi. SDP ei ole valmis peruuttamaan ilmastovelvoitteista, vaan työtä tulee jatkaa sinnikkäästi ja kaikilla sektoreilla.

Hallitusohjelmasta ei löydy viime kaudella sovittua maatalouden päästövähennystavoitetta, eikä siellä valitettavasti tunnisteta liikenteen roolia ilmastopolitiikassa — kuten täällä on jo aiemmin todettu — koska liikenteen päästövähennysvelvoitteita ei edes yritetä saavuttaa vaan jakeluvelvoite säilytettiin vuoden 2023 tasolla myös kulvana vuonna. SDP esitti velvoitteen maltillista nostoa jo vuodelle 24 toisin kuin hallitus. On välttämätöntä pikaisesti uudistaa ilmastolain mukaiset suunnitelmat, ja lisäksi energia- ja ilmastostrategia on syytä päivittää. Viime kaudella siirtymää pois fossiilisista polttoaineista sekä liikenteen sähköistämistä myös tuettiin merkittävästi, mutta valitettavasti nyt tämä rahoitus on ajettu alas.

SDP:n johdolla uudistettiin viime kaudella myös ilmastolaki, mutta nyt Orpon hallitus aikoo heti ensi töikseen vesittää tämän lain poistamalla kunnilta juuri säädetyn velvoitteen tehdä ilmastosuunnitelmat. Tämä heikentää kuntien näkökulmasta pitkäjänteistä ja ennakkoivaa sääntelyä. Meidän mielestämme paikallisen tason hyväksyntä ilmastopolitiikan toimille on erittäin tärkeää, ja siksi nämä kuntien ilmastosuunnitelmat ovat tärkeässä roolissa.

Nykyhallitus luottaa ilmastomuutoksen torjunnassa vahvasti teknologiaan, mutta tähän sisältyy runsaasti epävarmuuksia, sillä teknologian kehityksen vauhtia, lopputulosta ja hintaa ei voi arvata ennalta. Esimerkiksi tekniset hiilinielut ovat tarpeellinen lisä ilmastopolitiikan välineisiin, mutta niiden vaikuttavuus on lyhyellä aikavälillä pieni, koska teknologia on vasta kehittymässä. Orpon ilmastopolitiikka uhkaakin jäädä ilmastoposeeraukseksi. Ympäripyöreät, kauniit kirjaukset puhtaasta energian lisäämisestä ja teknologisesta kehittämisestä uhkaavat jäädä todelliseksi ilmastoposeeraukseksi, kun toisaalta sääntelyä lievitetään tuomatta mitään korvaavaa tilalle. Nämä vaikuttavat romuttavan ilmastotavoitteiden saavuttamisen.

Jos ilmastotoimissa vitkastellaan, niiden hintalappu vain suurenee. SDP vaatii, että ilmastomuutoksen hillitsemisestä aiheutuvat kustannukset pitää jakaa yhteiskunnassa oi-

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

keudenmukaisesti, mutta tämä edellyttää pitkäjänteisyyttä ja varautumista tulevaan sekä rakenteellisia uudistuksia. Hallitus taas käyttäytyy aivan toisin. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, kuinka suunnitelmalliselta ilmastotyöltä viedään pohjaa pois perumalla kuntien ilmastotyötä. Ilmastopolitiikan pitäisi keskittyä fossiilisista polttoaineista luopumiseen, hiilinielujen vahvistamiseen ja sosiaalisesti oikeudenmukaiseen vihreään siirtymään. Nykyhallitus taas aikoo upottaa isoja summia veronmaksajien rahaa kompensoidakseen heille fossiilisten polttoaineiden käytön jatkamisen.

Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta katsoo, että perusteellinen ilmastopolitiikan taloudellisten vaikutusten tarkastelu on tärkeää sisällyttää jatkossa ilmastovuosikertomukseen. Myös oikeudenmukaisuusnäkökulma on syytä pitää jatkossa entistä vahvemmin esillä.

Arvoisa puhemies! Ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää siis merkittäviä lisätoimia. Tämä on eduskunnan yksimielinen kanta. Toivon, että myös hallitus ottaa tämän kannanoton vakavasti ja valmistelee tarvittavat lisätoimet mahdollisimman pikaisesti. Ilmastomuutos ei odota. Se kiihtyy, elleimme tartu toimeen. Toimia tarvitaan niin päästöjen vähentämiseksi kuin myös luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Tässä meillä on erityinen vastuu myös tuleville sukupolville.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

15.36 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Suomella on todellakin edessä suuri haaste saavuttaa meidän oma ilmastolain tavoite 2035-hiilineutraalisuudesta ja täyttää meidän kansainväliset sitoukseksemme oman osamme tekemiseksi ilmastopolitiikassa. On sanottava kyllä suoraan, että olen ollut hieman pettynyt siitä, miten täällä salissa on hallituspuolueiden äänellä puhuttu siitä, miten ilmastopolitiikkaa ei oikeastaan kannatakaan tehdä. Kiitos myös hyvistä puheenvuoroista, edustaja Aalto-Setälä, kun olit täällä rakentamassa myös siltaa yli. Olisimme varmasti kuitenkin halunneet kuulla eduskunnassa jotain konkretiaa siitä, miten tavoite tullaan saavuttamaan, joko ministeriltä tai hallituspuolueiden edustajilta.

Ei ole Suomen etu eikä suomalaisten yritystenkään etu hidastella. Ilmastoedelläkävijsyys on Suomen tärkein kilpailuvaltti, sillä valtiontuilla me emme pysty, emme EU:ssa, emme Pohjoismaissa, emmekä globaalisti, kilpailemaan, ja silti vihreän siirtymän investointien sijoituspaikoista käydään valtavaa kisaa.

Hallitus on silti edelleen sitoutunut ilmastolakiin. Meidän ilmastolakimme on voimassa, emmekä ymmärtääkseni täällä eduskunnassa joudu sitä myöskään muuttamaan vaan tavoitteet säilyvät. Mutta pelkät tavoitteet eivät tätä ilmastoa pelasta. Nyt olisi vihdoinkin aika alkaa toimia, tuoda tarvittavat lisätoimet eduskuntaan, tehdä se pitkään odotettu vihreä verouudistus, jota täällä on välissä vilauteltu, ja karsia ympäristölle haitalliset yritystuet. Siitä voisi myös saada rahoitusta näille ilmastotoimille. Asiantuntijat ovat esittäneet lukuisia keinoja. Ministeriössä on varmasti aikaa valmistella niitä, mikäli poliittista tahtoa löytyy. Mikä oikein kestää? Aikaa on kuitenkin löytynyt ilmastotoimien purkamiselle. Niitä me olemme täällä eduskunnassa käsitelleet sekä valtiontalouden budjetin yhteydessä että erillisinä lakeina.

Olen huolissani siitä, onko hallituksella aidosti aikomus tarttua toimeen, kun olen kuunnellut tänään erityisesti perussuomalaisten pitämiä puheenvuoroja: maalataan kuvaa autioituvasta, surkeasta Suomesta. Itse näen pikemminkin kukoistavan ja kestäväen Suomen,

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

sellaisen, missä luonto ja ympäristö voivat kukoistaa myös tulevien sukupolvien iloksi. Ajattelen niin, että jos rahaa on valtiontaloudessa käytettävissä vain vähän, kannattaa tehdä ne keinot, mistä tulee mahdollisimman paljon hyötyjä myös muuhunkin kuin ilmasto-
politiikkaan. Täällä on nostettu jo esille kävelyn ja pyöräilyn edistäminen. Se lisää ihmisten terveyttä, tasa-arvoa, kun kaikki pääsevät liikkumaan. Eihän kaikilla ole autoa. Se tuo myös taloudelle hyötyjä, kun meidän ei tarvitse kaupungeissa varata niin paljon tilaa parkkipaikoille.

Maataloudessa maaperän kasvukunto ja hiilensidonta kulkevat täysin käsi kädessä. Hiilensidontaa ei voi syödä, kuten totesi eräs edustaja tässä salissa, mutta siinä maaperässä, missä on paljon hiiltä ja ravinteita, kasvaa oikein hyvä ruoka. Puurakentamisesta me saisimme selkeitä hyötyjä aluetaloudelle. Biopolttoaineet taas auttavat Suomea irrottautumaan autoritäärisistä fossiilisten polttoaineiden tuottajamaista. Eikö tämä ole meidän kaikkien tavoite tässä salissa?

Ympäristöhaittojen verotus toisi kaivattua rahaa myös valtion kassaan. Jos te ette halua edistää asioita ilmaston nimissä, edistäkää niitä asioita, mitkä hyödyttävät valtiontaloutta, ihmisten terveyttä, meidän omavaraisuutta, huoltovarmuutta ja samalla ilmasto- ja ympäristöhyötyjä, koska näistä kaikista, mitä minä äsken luetteloin, te olette leikkaamassa.

Haluan myös muistuttaa ja korostaa sitä, että meillä on maailmassa menossa kolmois-kriisi, joka uhkaa elämän edellytyksiä maapallolla. Ilmaston lisäksi luontokato etenee ja saastuminen jatkuu. Meidän täytyy ottaa myös sellaiset keinot käyttöön, mitkä torjuvat näitä kaikkia kriisejä.

Lopuksi haluan sanoa sanan ilmastotoimien oikeudenmukaisuudesta, jonka myös valio-kunta nosti mietinnössään ja joka on keskeinen tavoite myös ilmastopolitiikassa. Ajatte-len, että yhtä lailla kuin valtiontalouden tasapainottaminen ei saa tulla kenellekään liian raskaaksi, kaikki toimet eivät saa osua samoihin ihmisiin, niin näin on myös ilmastotoimis-sa. On tärkeää myöntää ääneen, että ilmastotoimet tulevat muuttamaan meidän elämääm-me. Ne tulevat lisäämään kustannuksia. Siksi meidän jollakin tavallamme on syytä kom-pensoida niitä. Itse ajattelen niin, että tehdään rohkeasti ilmastotoimia ja tuetaan pienitu-loisia ihmisiä tai niitä ihmisiä, kehen ne eniten osuvat.

Hallitusohjelmassa on sanottu, että ilmastotoimet eivät saa aiheuttaa kustannuksia ihmi-sille. Tämä on aika vaikea tavoite sikäli, että meidän koko systeemimme täytyy pystyä täs-sä muuttumaan, ja se vaatii myös meidän kulutuskäyttäytymisen muuttamista. Toisaalta hallitusohjelmassa ei haluta käyttää oikein rahaakaan ilmastotoimille. Tosi monia niistä tuista, mitä aikaisemmin on maksettu, on nyt karsittu. Jos myöskään valtion varoja ei voi käyttää eikä se ihmisille saa maksaa yhtään mitään — eikä ilmeisesti yritystenkään kontol-le sitä voi vierittää — niin ihmettelen kyllä, miten tämä yhtälö aiotaan ratkaista.

Ajattelen tosiaan niin, että tehdään rohkeata politiikkaa, mietitään sellaiset sosiaalisen oikeudenmukaisuuden välineet, että tällä hetkellä eläville ihmisille pystytään ne toimet kompensoimaan reilulla tavalla, mutta samalla myös varmistetaan oikeudenmukainen tu-levaisuus niille ihmisille, jotka tänään eivät ole päättämässä näistä asioista mutta jotka jou-tuvat ne kustannukset, mitä ilmaston lämpenemisestä meille ihmisille tulee, maksamaan. Se on myös sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

15.43 Lotta Hamari sd: Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomus ja tämä ympäristövaliokunnan mietintö ovat tärkeitä dokumentteja, ja sen takia haluan myöskin käyttää puheenvuoron talousvaliokunnan jäsenenä. Mehän toimimme lausuntovaliokuntana, ja haluan tästä meidän lausunnosta nostaa muutamia seikkoja.

Lausunnossamme pidämme positiivisena, että vuoden 23 kertomuksessa on ensimmäistä kertaa mukana luku lisätoimien tarpeesta. Tuomme lausunnossamme esille myös, että lisätoimia todella tarvitaan. Nimittäin ilman merkittäviä lisätoimia maankäyttösektorilla on myös todennäköistä, että Suomi ei tule saavuttamaan EU:n velvoitteita ilman yksiköiden ostoja muista jäsenmaista. Tästä on jo esimerkkejä.

Talousvaliokunnassa kiinnitimme erityistä huomiota asiantuntijakuulemisessa esille tuotuun arvioon ilmastomuutokseen sopeutumisesta vuoden 2040 jälkeen aiheutuvista suurista kustannuksista. Ennakoivan sopeutumisen on arvioitu merkitsevän viisi—kahdeksan miljardia euroa pienempiä menetyksiä kansantaloudelle reaktiivisiin toimiin verrattuna. Olisi siis todellakin järkevää toimia ennakoivasti.

EU-tavoitteisiin pääseminen edellyttää oikein kohdennettua ja tehokasta ilmasto- ja energiapolitiikkaa. Edustaja Elo tässä nosti tutkitun tiedon merkityksen esille, ja en voisi olla enempää samaa mieltä siitä. Tarvitsemme todella tutkimusta, innovaatioita ja investointeja muun muassa maataloudessa, metsänhoidossa ja energiasäätelyssä.

Keskeistä on myös luvitusten sujuvoittaminen luontoarvoja unohtamatta. Puhdas siirtymä avaa meille merkittäviä kasvu- ja vientimahdollisuuksia, mikäli sen edellyttämät investoinnit osataan kotiuttaa ja kohdistaa oikein.

Lisäksi nostan esille, että taloudellisten vaikutusten lisääminen vuosikertomukseen olisi tärkeää sellaisten toimien osalta, missä se on mahdollista.

Lopuksi haluan kiittää painavasta valiokunnan kannanottoehdotuksesta, missä eduskunta edellyttää hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin.

Ja vielä, jos ehdin: Olen tällä hetkellä Sitran kestävä talouspolitiikan johtamiskurssilla, ja sieltä tuli mieleen tällainen 10—50-sääntö: maailman rikkain kymmenen prosenttia aiheuttaa 50 prosenttia hiilidioksidipäästöistä ja köyhin 50 prosenttia aiheuttaa kymmenen prosenttia näistä päästöistä. Joten kyllä meidän todellakin täytyy tehdä oma osamme. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oras Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.45 Oras Tynkkynen vihr: Kiitos, puhemies! Ilmastovuosikertomus kertoo hyvin eilistä, mutta nyt on hallituksen käsissä, mitä tapahtuu tänään ja huomenna. Hallitus kertoo kyllä olevansa sitoutunut hiilineutraaliuteen, mutta hallituksen sisältäkin kyseenalaistetaan tavoitetta toistuvasti ihan varapääministeriä myöten ja jälleen kerran myös tämänpäiväisessä keskustelussa. Hallitus vakuuttelee nopeuttavansa irtautumista fossiiliriippuvuudesta ja ilmastokestävään Suomeen etenemistä, mutta hallitus kuitenkin lisää fossiilisten tuontipolttoaineiden käyttöä ja kasvattaa päästöjä verrattuna aiempaan politiikkaan. Hallitus sanoo edistävänsä tehokkaita päästövähennystoimia, mutta hallitus on peruuttanut juuri kustannustehokkaimpia toimia tästä keinovalikoimasta. Tunnetusti, myös tänään tässä salissa, hallitus on sanonut tulppaavansa tehtaiden piippuja mutta jättänyt tuomatta eduskunnan käsittelyyn ainuttakaan esitystä, joka tähän johtaisi, eikä niitä esityksiä myöskään hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaan sisälly. Hallituksen puheissa on siis paljon hyvää, mutta ne hallituksen tähänastiset näytöt — ne nyt vain ovat surkeita.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Keskustelussa edustajat Koponen ja Seppänen kantoivat huolta suomalaisista yrityksistä, mutta heidän puheenvuoroistaan jäi vähän epäselväksi, keskustelevatko he suomalaisten yritysten kanssa, koska jos he keskustelisivat, he kuulisivat, että suomalaiset elinkeinoelämän järjestöt kannattavat Suomen hiilineutraaliustavoitetta 2035 ja tukevat sekä Suomen että Euroopan unionin vahvoja ilmastotoimia. Suomalaiset yritykset ovat aivan oikein nähneet, että vihreä siirtymä on suomalaisille yrityksille iso mahdollisuus tuoda tähän maahan vientiä, toimeentuloa ja työpaikkoja. Viimeksi kun katsoin Elinkeinoelämän keskusliiton vihreän siirtymän hankeikkunaa, siellä oli erilaisia vihreän siirtymän investointihankkeita yli 200 miljardin euron edestä. Iso osa niistä investoinneista, joita saattaa olla tänne Suomeen suuntautumassa, liittyy juuri vihreään siirtymään, ja jotta niistä investoinneista voidaan saada kotiutettua juuri Suomeen eikä Ruotsiin tai jonnekin muualle merkittävä osa, niin se edellyttää sitä, että harjoitamme johdonmukaista vihreää siirtymää vauhdittavaa ja edistävää politiikkaa.

Edustaja Koponen myös toivoi Kiinalle tuontilisää. Häneltä on saattanut jäädä huomaamatta, että Euroopan unionissa on jo päätetty hiilitulleista, jotka koskevat juurikin Kiinasta tuotavia tuotteita. Niin kauan kuin Kiina ei ota käyttöön EU:n päästökaupassa vastaavaa päästön kustannusta omassa maassaan omalle tuotannolleen, niin kiinalaisista tuontituotteista joutuu maksamaan tätä edustaja Koposen toivomaa tuontilisää.

Edustaja Kallio sanoi, että puhutaan nieluista, vaikka pitäisi puhua päästöistä. Itse ajattelen niin, että meidän päättäjien pitää kyetä jauhamaan purkkaa ja kävelemään yhtä aikaa, meidän pitää kyetä pitämään päässämme kaksi ajatusta yhtä aikaa. Tässä tapauksessa se tarkoittaa sitä, että meidän pitää yhtä aikaa vähentää päästöjä ja kasvattaa nieluja. Kumpikaan niistä ei yksin riitä, ja molempia tullaan hyvin paljon tarvitsemaan.

Edustaja Aittakumpu oman puolueensa kannan vastaisesti esitti, että Suomen hiilineutraaliustavoite pitäisi perua ja siirtää vuoteen 2050 asti. Onneksi Suomen Keskusta on tässä suhteessa perustellummilla linjoilla. Ja kysynpä vain: kun katsoo kaikkia niitä suomalaisia yrityksiä, jotka ovat tehneet merkittäviä investointipäätöksiä sillä oletuksella, että Suomessa päättäjät ovat sitoutuneet hiilineutraaliuteen 2035, mitenhan siellä suhtauduttaisiin, jos alettaisiin tehdä poukkoilevaa politiikkaa, jossa aiemmin sovittu ja sanottu ei enää pidäkään?

Edustaja Aalto-Setälä nosti esiin, että Suomi on yksi eniten päästöjään vähentäneistä maista. Hän toki jatkoi sitten myöhemmin, että nieluthan tässä samalla ovat romahtaneet. Valitettavasti vain on niin, että ilmakehän kannalta on väliä vain ja ainoastaan sillä, kuinka paljon ilmakehään kertyy ilmaston kuumenemista kiihdyttäviä kasvihuonekaasuja, kuten hiilidioksideja. Sillä, päätyykö sinne ilmakehään tonni enemmän hiilidioksidia päästöistä vai nielujen hupenemisesta, ei ole ilmakehäfysiikan kannalta minkään valtakunnan merkitystä, ja jos otetaan huomioon nielujen hupeneminen, Suomen nettopäästöt eivät ole merkittävästi vähentyneet viimeksi kuluneina vuosikymmeninä. Sen takia nielujen kasvattaminen on aivan yhtä tärkeää kuin päästöjen vähentäminenkin.

Puhemies! Lopuksi: Edustaja Seppänen esitti myös toiveen, että väestönkasvu pitää ratkaista, ja tästähan olen toki hänen kanssaan aivan samaa mieltä. Hän tosin jätti ehkä ajanpuutteen vuoksi mainitsematta, että hänen edustamansa hallitus leikkaa rajusti Suomen kehitysyhteistyövaroja eli juuri sitä keinoa, jolla sitä köyhien maiden väestönkasvua voitaisiin hillitä, jos me tukisimme perhesuunnittelua, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oi-keuksia, tyttöjen koulutusta ja muita perustavanlaatuisia ratkaisuja, joilla väestönkasvua todella voidaan hillitä.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.51 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tätä keskustelua kuunnellessa täytyy sanoa, että tulee väkisin mieleen vanha sanonta, että kaikkea sitä kuulee, kun vanhaksi elää. Suomihan on oikeasti hiilineutraali maa. [Mai Kivelä: 50-luvulla!] Tiedänhän minä, että vihreillehän tämä on kuin myrkkyä suoneen, mutta minkä tautta te ette puhu totta?

Ensinnäkin Suomelle on laskettu päästöistä, niin kuin tiedätte, turvemaiden pelloille kahdeksan miljoonan tonnin päästö, joka ei pidä paikkaansa. Tällä hetkellä sieltä tulee nollapäästöä. Pellot ovat jäässä, ja ei mitään tule. Toinen asia: Koko metsien tuottamaa hiilinielua emme saa laskea hyödyksemme. Miksi? Kolmanneksi: Neitseelliset suot eli ojittamattomat suot sitovat hiiltä noin viisi miljoonaa tonnia. Niitäkään emme saa laskea hyödyksemme. Siis 15 miljoonaa tonnia meillä on ylimääräisiä päästöjä tai liian pieniä hiilinieluja, joiden markkina-arvo tällä hetkellä, hiilipörssin hinta hiilitonnille, on 61,36 euroa. Äsken tarkistin.

Täällä puhutaan, voi sanoa, ihan levottomia, ihan totuudenvastaisia tietoja. Vihreillä on tämä idea, että he voivat puhua ihan mitä tahansa, kun te nautitte valtakunnan tiedotusvälineissä lähes täydellistä koskemattomuussuojaa. Te saatte puhua ihan mitä haluatte. Ei Yle eikä valtakunnan media puutu kertaakaan teidän totuudenvastaisiin tietoihinne. Jos minä sanon jotakin tuommoista, niin varmasti ovat kimpussa lehdet, että miksi sanoit väärin.

Otetaan esimerkki: Kun katsotaan teidän omaa politiikkaanne, Atte Harjanne johtaa Helsingin Energiaa, joka ajaa Italiasta jätettä tänne. Te syytätte maaseudun ihmisiä hiilipäästöistä, mutta teidän ajatte valtavia määriä jätettä Italiasta laivalla. — Edustaja Heinäluoma, ettekö te tiedä totuutta? [Eveliina Heinäluoma: Se on Vantaalla!] — No niin, mutta se lämmittää Helsinkiä myös, pääkaupunkiseutua. Se on samaa miljoonakaupunkia, ja se, missä kaupungin raja menee, lienee sivuseikka. Sieltä tulee kaukolämpöä tällekin puolelle, edustaja Heinäluoma. Lopettakaa viisastelu, olkaa hyvä.

Katsokaa joskus totuutta silmiin. Te leikitte täällä ihmisten omaisuudella ja syytätte meitä, että ei ole hiilineutraalia. Oletteko laskeneet, mitä myrkkyjä sieltä Helsingin ilma-kehään tulee, kun siellä poltetaan valtavat määrät Italiasta tulevaa jätettä? Oletteko laskeneet päästöt, mitä tulee, kun sitä jätettä käsitellään Italiassa satoja kertoja, sitten se ajetaan jollakin likaisella laivalla tänne Helsinkiin, sitten taas käsitellään ja vielä kerran käsitellään ja sitten se menee polttolaitokseen? Sitä vartenko te Kyläsaaren polttolaitoksen täältä pois ajoitte, että pääsette vähän naapurikunnan puolelle ilmastopäästöt laskemaan? Mutta ei se auta mitään, koska siitä piisista — jota joku oli tässä puheenvuorossaan tukkimassa äsken — ne kaikki myrkyt leviävät meidän keuhkoihimme tänne joka päivä. Tuntuu, että kun kaikki muu lopetetaan, niin tätä muovia ja kaikkea muuta jätettä sieltä tänne ajetaan. Sekö teidän ympäristöpolitiikkanne oikeasti on?

Mitä me tarvitsemme? Edustaja Sara Seppänen piti hyvän puheenvuoron, kun hän omassa puheenvuorossaan nosti nämä tärkeät asiat esille. Suomihan on aidosti hiilineutraali maa. Meidän tarvitsee vain ja ainoastaan pikkusen parantaa metsien hoitoa. Elikkä me tarvitsemme ensiharvennushakkuita reilusti lisää, jolloin kasvu kiihtyy ihan selvästi. Toinen asia: Tarvitaan taimikonhoitoihin aktiivisuutta lisää — muutama kymmenen miljoonaa metsänparannusvaroja sinne, ja homma hoituu sillä — ja metsien uudistamista lisää.

Vanha metsä, 70-vuotias kuusikko, ei ole enää hiilinielu, vaan se on päästölähde. Se rupeaa happanemaan tyvestä enemmän kuin mitä latvasta kasvaa. Nämä kun rakennuspuiksi

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

muutamme ja myymme markkinoille vaikka kestävinä rakennusmateriaaleina — vaikka puutaloina tai joinain muina — niin silloin ilmasto hyötyy, koska uusi metsä nousee kohisten ja sitoo hiiltä valtavasti. Metsien kasvu on parhaimmillaan 20—40-vuotiaassa metsässä. Silloin sitoutuu aidosti hiiltä ilmakehästä. Ja metsät ovat Suomen ainoa todellinen hiilinielu. Kaikki muu on höpöpuhetta.

Edustaja Pauli Aalto-Setälä omassa puheenvuorossaan esitti ennallistamista itärajalle. Arvoisa edustajakollega, jos sieltä joku mainituilla ajoneuvoilla on tulossa rajan yli, ne suot ovat niin valtavan vetiset, että sieltä ei tule sillä vehkeellä kukaan. Siellä on valtavat suoalueet ennen meidän rajaa ja meidän rajan jälkeen. Se on ihan sama, onko siinä metsää tai ei. Sillä ei ole mitään väliä. Kovina kevätpäivinä, kun siellä on paljon vettä, siellä jalkamies hukkuu niille soille. [Pauli Aalto-Setälä: Hyvä!] Miten siellä voi kuvitella, että jollakin panssarivaunulla joku ajelisi? En suosittele, ei kannata mennä kokeilemaan. Toivon, että näen teidät vielä monta kertaa täällä eduskunnassa. Se on meille kaikille paras näin.

Sitten näihin hiilinieluihin: Kun te ahdistette suomalaisia ihmisiä, niin Saksa purkaa tällä hetkellä ydinvoimaloita ja rupeaa polttamaan ruskohiiltä. Kaupunkejakin on pillarilla työnnetty syrjään ruskohiilikenttien tieltä. Sekö on ilmastopolitiikkaa? Pitääkö suomalaisten nämä maksaa? Ei tietenkään. Onko teidän järjen valonne sammumassa, kun tämmöisiä ihmeellisiä asioita esitätte? Meidän on pidettävä metsäteollisuus kunnossa ja puurakentaminen kunnossa, viljeltävä tässä maassa omat eväät itse ja jalostettava ne täällä, niin ettei tarvitse tuoda ruokaa tähän maahan. Sekin tuottaa hiilidioksidia ilmakehään.

Meillä on maailman puhtain maatalous, maailman puhtain maa, maailman puhtaimmat vedet ja maailman puhtain ilma — ja te olette tätä lakkauttamassa. Millä te meinaatte elää sitten jos oikein huonosti tässä maailmassa käy? Eivät ole kaukana nekin päivät välttämättä, kun vaikea tilanne tuolla maailmanpolitiikassa vieläkin vaikeutuu. Sitä en toivo. Joka ilta toivon, että olisin väärässä ja tulisi se rauha huomenna, mutta sitä ei ehkä tule. Mutta jos se on tullakseen, niin otetaan avosylin vastaan. Maailmantilanne heikkenee, ja meidän on oltava enemmän omavaraisia. Se on ainoa tie, jolla me voimme aidosti elää. Kuka sen sanoo, jos Itämerellä vaikka laivaliikenne loppuu? Mistä te sitten saatte tänne kaupunkiin vaikka ruokaa? Meillä tuodaan Suomeen kahdeksalla miljardilla elintarviketta joka vuosi. Samalla loppuu kyllä toisaalta — on siinä hyviäkin puolia — se teidän muovin rahtaamisenne tuolta Italiasta tänne. Eipähän tarvitse sen jälkeen maaseudun ihmisille hirmuilla, että te pilaatte ilman.

Minkä tautta te tällaista teette ja sitten syytätte toisia ilmaston pilaamisesta? Toivoisin, että te joskus katsoisitte peiliin. Te olette niin kirkasotsaisia maailmanparantajia, että unohdatte valtavat Kiinan hiilidioksidipäästöt. Se koko ajan rakentaa lisää hiilivoimaa, koko ajan tulee lisää. Samoin tekee Intia, Saksa tekee sitä Keski-Euroopan sydämessä koko ajan, Puola tekee sitä koko ajan, ja te olette lakkauttamassa Suomessa teollisuutta.

Kyllä minä pikkusen teitä, arvoiset edustajakollegat siellä vasemmalla laidalla, ihmettelen, ja sanoisin vielä, että jos tällä menolla jatketaan, niin ei tarvitse demarienkaan kovin pitkään enää puhua niistä työpaikoista sahoilla ja sellutehtailla. Tällä menolla ne loppuvat. Sitten voidaan vapaasti vaikka osoittaa mieltä tai tehdä jotain muuta, mutta ei siinä leipä levene, ja siinä jäävät kyllä eläkkeet maksamatta ja palkat maksamatta. Sen jälkeen voisitte olla kiltisti ilmastoneutraaleja, kun mitään ei tapahdu. Kyllä, arvoiset edustajakollegat, toivon teiltä hieman rehellisyyttä tähän keskusteluun. Ei tällä keinoin voi jatkaa, että me heitämme ilmaan puolitotuksia. [Jenni Pitko pyytää vastauspuheenvuoroa] — Edustaja Pit-

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

ko näköjään haluaa vastauspuheenvuoron, hyvä näin, mutta kertokaapa teidän ilmastoratkaisunne täällä pääkaupunkiseudulla, miten te sen hoitaisitte, kun teillä on paljon tietoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitkolle minuutin mittainen vastauspuheenvuoro. Olkaa hyvä.

15.59 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole pääkaupunkiseudulta, joten en pysty tähän viimeiseen kysymykseen vastaamaan, mutta haluan kyllä korostaa, jotta tulee kaikille tätä keskustelua kuuleville selväksi, millä tavalla Suomen kasvihuonekaasuinventaarion hiilinielut lasketaan.

Kysehän on siis Suomen ihmisten aiheuttamista muutoksista sekä päästöissä että hiilinieluissa. Tätähän on tarkasteltu, esimerkiksi Luonnonvarakeskus on laskenut myös niitä päästöjä, mitkä eivät ole tässä kasvihuonekaasuinventaariossa. Pahoin pelkään, että edellisen puhujan, edustaja Hoskosen, faktat eivät olleet siinä mielessä kunnossa, koska Luonnonvarakeskuksen mukaan, mikäli me laskisimme kasvihuonekaasuinventaarioon myös ne päästöt, mitkä tulevat siis ojittamattomilta soilta, se tarkoittaisi, että Suomen kasvihuonekaasujen nettopäästöt kasvaisivat kymmenellä miljoonalla tonnilla, koska sieltä soilta ne eivät pelkästään sido hiilidioksidia vaan ne päästävät valtavan määrän metaania, mikä tähän lasketaan, joten me olisimme yhä suuremmissa ongelmissa, [Puhemies koputtaa] jos nämä laskettaisiin mukaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä vastauspuheenvuoro edustaja Hoskoselle, ja sitten palaamme listalle. [Eveliina Heinäluoma: Puhemies, nimi mainittu!]

16.00 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä pitää nyt sen verran tässä asiassa puhua, edes yrittää totuuden perässä kulkea, kun te olette näitä valtavia ennallistamissuunnitelmianne ihannoimassa tässä suuressa kunnioitettavassa salissa. Pitäähän teidän nyt, hyvänen aika, sen verran biologian peruskirjaa lukeneena tietää, että teette valtavaa metaanipumpun siitä. Sitäkö te oikeasti haluatte? Valtavat hiilidioksidipäästöt, joita te pelkätte, muuttuvat 40 kertaa pahemmaksi metaanipäästöksi. Sekö on teidän mielestänne ilmastopolitiikkaa? Haloo! [Jenni Pitkon välihuuto] Ei biologiaa voi kääntää nurin niskoin. Motti on motti, ja euro on euro, ja tonni on tonni, ja metaani on 40 kertaa myrkyllisempi kasvihuonekaasu kuin hiilidioksidi. Aiotteko senkin kääntää nurin niskoin?

Kyllä minä suuresti ihmettelen, arvoisa kunnioittamani rouva puhemies, sitä, että tällaista keskustelua pitää täällä käydä. Kansakunta on menossa valtavaa lamaa kohti, meillä loppuvat kohta työt, sahoja pannaan kiinni, satamat seisovat, ja täällä viisastellaan joistakin hiilidioksiditonneista, joita itse aiheutamme. Meillä olisi maailman paras maa elää, kun me antaisimme sen toteutua, mutta ei näköjään käy.

Mutta nyt minä lähten kahville. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään, kuten äsken todettiin, [Eveliina Heinäluoma: Puhemies, nimi mainittu!] ainakin hetkeksi aikaa tuohon puhelistaan. — Elikä Kivelä, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

16.01 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Edelliselle puhujalle suosittelisin tapaamista esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliiton edustajien kanssa tai eri teollisuudenalojen kanssa, jotka ehkä voisivat näitä huolia vähän hälventää. Esimerkiksi kun me talousvaliokunnassa puhuimme tästä ilmastovuosikertomuksesta, niin siellä jopa teollisuudelta tuli tukea sille, että EU:n 2040-tavoitetta voitaisiin kiristää. Eli kyse on siitä, että meillä monet yrityselämän edustajat näkevät, että nämä tavoitteet ovat myös teollisuuden, työpaikkojen ja meidän elinkeinoelämän etu. Sen lisäksi, jos eduskunnan tietopalvelulta kysyy, he antavat vastaukseksi, että Suomi on ollut hiilineutraali viimeksi 1950-luvulla. Eli ehkä edustaja Hoskonen voi sitten tietopalvelun kanssa keskustella tästä määritelmästä, jos tämän haluaa kyseenalaistaa.

Mutta, arvoisa puhemies, vielä muutama kommentti näihin edellä esitettyihin puheenvuoroihin. Oikeastaan jatkaisin tästä, mitä edustaja Tynkkynen jo vähän kommentoikin. Eli kun täällä on useasti toistettu, että on hienoa, että Suomen päästöt on saatu laskettua, niin haluan kuitenkin kommentoida, että on tärkeää osata katsoa näiden kokonaispäästökäytöskäviöiden taakse ja katsoa, mistä se lasku johtuu. Mehän ollaan vähennetty fossiilisten käyttöä — kyllä — mutta meidän kokonaiskulutus ei ole vähentynyt, eli mikä on korvannut sen fossiilisen? Osittain toki uusiutuvat, mutta hyvin pitkälti se on korvattu puun poltolla. Eli kun aikaisemmin poltettiin fossiilisia, niin nyt poltetaan puuta. Eli kun täällä puhutaan tästä puun käytöstä, puun poltosta, niin se on oikeasti todella iso asia, joka näkyy ihan näissä kokonaiskäytöissä. Meillä on puun osuus energiankulutuksesta käytännössä siis kaksinkertaistunut, kun katsotaan, että 90-luvulta on 60 prosenttia lisääntynyt puupolttoaineiden kulutus. Kun täällä sitten kommentoidaan niin kuin edustaja Seppänen kommentoi, että puusta tehty tuote on ekoteko, niin ei se kyllä niin ole. Jos me tehdään siitä selua tai tehdään polttoon tehtäviä tuotteita, niin se ei ole ekoteko vaan päinvastoin, lämpöenergiaa kohden päästöt lisääntyvät. Ja sen takia on tosi tärkeää nostaa esille tämä hakkuiden määrä, jota kukaan ei ehdota lopetettavaksi vaan jota ehdotetaan maltillistettavaksi, mikä olisi mielestäni merkittävin ilmastotoimi, kun katsotaan nyt sitä, mitä meidän pitäisi Suomessa tehdä. — Kiitos

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaapa hyvä.

16.04 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Edustaja Pitko puhui täällä jokin aika sitten viisaasti ilmastopolitiikan reunaehdoista, mahdollisuuksista ja toisaalta myös lupauksista ja toiveista meille suomalaisille. Minä todella toivon, että synkistä pilvistä ja uhkakuvista huolimatta me ei tässä salissa rakennettaisi niin vahvasti vastakkainasettelua vaan pyritään löytämään niitä kestäviä ratkaisuja kestävämmän tulevaisuuden rakentamiseksi. Edelleen ei voi liikaa korostaa sitä, kuinka ensiarvoisen tärkeää on, että me perustetaan meidän politiikka ja politiikkatoimet tutkittuun tietoon.

Ilmastokriisi on osa laajempaa ympäristökriisiä, jonka juurisyynä on se, että me kulutetaan luonnonvaroja yli maapallon kestäkyvyn. Tämäkin on täällä aiemmissa puheenvuoroissa hyvin nostettu esiin. Eli ilmastokriisin ja siihen kytkeytyvän luontokadon selättäminen edellyttää koko meidän talousjärjestelmän muuttamista niin, että luonnonvarojen käyttöä vähennetään merkittävästi. Tämänkin sanominen ääneen on tärkeää, että me ymmärretään se, että me ei voida jatkaa niin kuin ennenkin. Sen sijaan, että me koetaan se uhkaksi, meidän pitäisi pystyä näkemään se mahdollisuutena ja katsoa sillä tavalla rohkeasti tulevaisuuteen. Me ollaan korkean osaamisen maa, ja me voidaan Suomessa olla kokoamme

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

suurempi vastuunkantaja tämän kestävyysmurroksen tekemisessä. Siksi on juuri tärkeää, että me nähdään sen mahdollisuutena, ei uhkana. Se luo toivoa myös tähän tulevaisuuskusteluun, ja toivon, että sitä toivoa himppasen enemmän olisi myös tässä salissa. Toki niitäkin puheenvuoroja on käytetty, mutta tässä äsken ehkä lähti sitten sinne toiselle jengalle tämä keskustelu.

Haluan vielä sanoa muutaman sanan tästä tulevaisuuden kestävästä ruokajärjestelmästä — maatalouskysymyksetkin ovat täällä olleet esillä. Kävin tässä muutama aika sitten VTT:llä tutustumassa siihen, miten siellä tehdään maailmanluokan tutkimus- ja kehitystyötä kestäväan ruokajärjestelmään siirtymiseksi. Sen työn ytimessä ovat nimenomaan kasvipohjaiset ratkaisut ja toisaalta sitten tulevaisuuden ratkaisuna vielä solumaatalouskin. On suomalaisen ruuantuottajan etu, että me uudistetaan meidän ruokaketjua kestäväksi sillä tavalla, että se tehdään eri toimijoiden kanssa hyvässä yhteistyössä ja maatalouden kannattavuus nyt ja tulevaisuudessa huomioiden. Se edellyttää, että meillä on yhteinen tilanne- ja tulevaisuuskuva sen sijaan, että tämäkin keskustelu polarisoituu ja ajautuu poteroihin.

Minä toivon, että hallitus huomioi tämän maatalouden kestävyysmurroksen, kun se valmistelelee nyt Suomen kansallista ruokastrategiaa. Se voi olla tosi merkittävä linjaava paperi, jos siinä uskalletaan rohkeasti katsoa tulevaisuuteen. Minä ajattelen, että on myös maataloustuottajien etu, että etupainotteisesti pystytään uudistamaan suomalaista ruuantuotantoa ja synnyttämään näin uutta elinkeinotoimintaa ja niitä kestäviä ratkaisuja, joista voi sitten myös syntyä vientituotteita ja vientipotentiaalia. Yleisesti ottaen Suomen kannattaa olla etujoukoissa vaatimassa reiluja ja kestäviä pelisääntöjä niin EU:ssa kuin globaalilla tasolla, ja se ei onnistu, jos me katsotaan täällä vain tiukasti omaa lyhyen tähtäimen etua.

Arvoisa puhemies! Täällä on todettu tästä hiilinieluasiasta, mutta haluan myös vielä nostaa sen, että hallitus tosiaan korostaa näitä teknisiä nieluja ja piippujen tulppaamista ja näin se ikään kuin vaikuttaa antavan vaikutelman, että muille ilmastotoimille ei olisi enää niin suurta tarvetta. Näinhän se ei kuitenkaan ole, ja tämmöistä illuusiota ei pidä rakentaa. Kuten täällä on todettu, niin teknologiset nielut tarjoavat lisäkeinon Suomen hiilineutraalustavoitteen saavuttamiseen, mutta ne eivät saa syrjäyttää tai hidastaa muita ilmastotoimia ja vaarantaa meidän ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Metsistä täällä on paljon puhuttu. Edustaja Kivelä tässä äsken hyvin puhui metsien käytöstä. On toisaalta vedottu siihen, että meidän pitäisi voida hyödyntää metsiä niin kuin ennenkin. Tässäkin keskustelussa pitäisi päästä eteenpäin, nähdä se metsien arvon moninaistuminen. Se ei ole enää pelkästään taloudellinen hyödyke, vaan se on hiilinielu, se on monimuotoisuuden ja virkistyksen lähde, ja se johtaa siihen, että meidän tosiaan pitäisi pystyä löytämään ne ratkaisut, joilla me pystytään ohjaamaan sitä rajallista, arvokasta puuraakaainetta korkeimman jalostusasteen tuotteisiin. Tämähän on myös meidän metsäteollisuuden tavoite, ja iso kysymys on se, miten me pystytään tätä kehitystä vauhdittamaan, miten me pystytään vähentämään sitä tarvetta metsäbiomassan polttamiseen, mistä edustaja Kivelä äsken hyvin puhui — se ei ole kestävä ratkaisu, että me siirrytään fossiilisista puupolttoaineisiin. Tähän me tarvitaan niitä vihreän siirtymän investointeja, me tarvitaan puhdasta sähköä, me tarvitaan myös energiatehokkuutta.

Sitten ehkä tähän loppuun vielä korostan sitä, kun täällä on hiilinieluista paljon puhuttu, että minä todella toivon, että vaikka hallitus — täällä on nyt muutama hallituspuolueiden edustajakin paikalla — on nyt todennut sen, että tätä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa ei tällä vaalikaudella päivitetä, niin nyt, niin kuin tässä ympäristövaliokunnan mietin-

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

nön lausumassakin todetaan, todella toivon, että nämä sanat voidaan ottaa takaisin ja lähteä sitä ilmastosuunnitelmaa päivittämään, koska se on hyvä työkalu siihen, että me saadaan meidän nieluja vahvistettua tai löydetään ne keinot nielujen vahvistamiseen. Tässä on hyvä mahdollisuus nyt osoittaa, että suhtaudutte näihin tavoitteisiin ja tähän keskusteluun vakavasti ja käytätte niitä kaikkia välineitä, joihin ilmastolakikin velvoittaa mutta joita se myös tarjoaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

16.11 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Jos sattuu lentämään Keski-Euroopasta vaikkapa Rovaniemelle ja tarkastelee näkymää lentokoneen ikkunasta matkan varrella, niin voi huomata, että koko Suomi on yhtä metsää ja Keski-Eurooppa enemmän peltoa ja kaupunkeja. Lisäksi voi havaita, että maassamme on pitkät välimatkat ja väki on väljään asutettu, kuten maassa kuuluukin olla. Tässä salissa on kuultu puheita kuin olisimme Berliinissä tai Pariisissa: jalkaisin ja pyörällä, viimeistään joukkoliikenne hoitaa. Metistämme puhutaan kuten niitä olisi Belgian metsien verran: viimeistä vesakkoa varjele-massa.

Arvoisa rouva puhemies! Kyllä me sata kilometriä mennään Kuhmosta Kajaaniin metrolla mielellään ja otetaan Sotkamosta mukaan porukkaa mennessä ja tullessa. Suomussalmen ratikkaliikenteessä voi olla vielä hieman kehitettävää, niin että siellä kotitaloudet heittäisivät henkilöautot paalattaviksi. Oikeasti: Niin kauan kuin pysytään Suomen realiteeteissa, onnistuminen voi olla mahdollista maamme vahvuksiemme kautta, ei ideologisilla arpajaisilla. Paljon uusiutuvaa metsää, turvetta tarjolla, laajat alueet uusiutuvalla energialla, teknologinen osaaminen rakentaa innovaatioita koko maailman ilmasto-ongelmien ratkaisemiseksi, vielä vastuullista ruokatuotantoakin — siinä muutaman mainittu vahvuutemme. Ei siten, että laitetaan polttoainetoteemiin 2,5 euroa ysisivitoselle tai korotetaan dieseliä kymmenillä senteillä litralta. Se on edellisen hallituksen ideologiaa ja kuva realismista, ei tämän hallituksen.

Se, että autoilevaa suomalaista autoilun tai mopoilun hinta hirvittää tai nuori ilmastoahdistuu, ei ole yhtään lähempänä maailmanlaajuisia ilmastokysymyksen ratkaisua. Sillä toiminnalla voi selittää enemmänkin osan nuorten mielenterveysongelmista ja kotitalouksien kaatumisia. Ne eivät ole ilmastotekojen oikeat mittarit. Päinvastoin yhteiskuntamme ilmastopelottelu ja kuluttajan sekä teollisuutemme kurittaminen heikentävät mahdollisuuk-siamme kehittää yhteiskuntaamme tuottamaan keksintöjä koko maailman tarpeisiin ilmas-ton parhaaksi.

Ilmaston iso peli pelataan satojen miljoonien ja miljardien kuluttajien maissa, suurissa teollisuusmaissa, joihin Suomen puhdasta teollisuutta on siirtynyt kivihiihivetoisen teollisuuden tuotettavaksi. Se kyllä vähensi päästöjä Suomessa mutta lisäsi toisaalla mutta saastuttavammin. Noihin maihin meidän täytyy vaikuttaa. Yksittäinen teknologinen parannus siellä voi olla enemmän kuin Suomen kaikkien aikojen hiilipäästöt yhteensä. Sinne meidän tulee katseemme suunnata, jos haluamme todella isoon kuvaan vaikuttaa.

Hyvät edustajat, olemme Suomessa maamme erityispiirteiden kanssa, jotka ovat meille ympäristöasioissa edulliset. Metsät kasvavat ja sitovat hiiltä. Annettaisiinko niiden kasvaa ja sitoa hiiltä, vai suojelemmeko me ne niin, että kasvu ja sitä kautta hiilensidonta päättyy? Arvoiset vihreät, valitkaa jo: sidotaanko hiiltä vai annetaanko metsien lahota ja luovuttaa sidottu hiilidioksidi?

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Hallitusohjelma on puurakentamiselle myönteinen. Hiili sitoutuu metsiin, joista rakennamme puukoteja — hiilivarastoja siinä hienosti jalostetussa muodossa — ja samalla tiedetään, että kaadettu metsä jo kasvaa uutta puuta ja sitoo samalla hiiltä.

Olen ympäristövaliokunnan jäsen, ja olen samaa mieltä siitä, että ilmaston eteen täytyy tehdä toimia. Itse kannatan toimien pohdiskelua taloudellisesti, sosiaalisesti ja oikeasti vaikuttavasti kestäväällä tavalla varsinkin niin, että olemme ratkaisemassa myös maailmanlaajuisia ilmastohaastetta ja siinä samalla parannamme maamme vaihtotasetta viemällä osuistamme maailmalle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard.

16.14 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen politiikan myötä Suomen lakiin kirjattua ilmastotavoitetta ei tulla saavuttamaan. Hallitus on jättämässä merkittävää ilmastovelkaa nykyisille sekä tuleville sukupolville, ellei se korjaa kurssiaan. Onkin selvää, että tarvitaan lisää toimia ja päättäväisyyttä etenkin seuraavissa asioissa:

Ensinnäkin maankäyttösektorin toimet ovat jääneet hallituksen politiikassa huomiotta. Kaikille kuitenkin lienee selvää tämänkin keskustelun perusteella, että maankäyttösektorin nielu on kaukana tavoitetasosta, ja siksi on erityisen huolestuttavaa, että hallitus ei puutu asiaan. Lisäksi ruokajärjestelmämme kestävyys on ihan keskeinen maatalouden tulevaisuuteen liittyvä seikka. Kasvipohjaisen ruuan merkitys ja vastaavasti päästöjä aiheuttavan ja myös eettisesti kestävämmän eläinperäisen ruuan tehotuotannon perusteltu kritiikki on hyvin olennainen kysymys myös päästöjen kannalta.

Toiseksikin liikenteen päästöjen vähentämiseksi ei kerta kaikkiaan riitä hokema siitä, että liikenne sähköistyy, ei varsinkaan samalla, kun liikenne nimenomaisesti ei sähköisty riittävän nopeasti ja kun hallitus tekee kaikkensa tukeakseen taloudellisesti nimenomaan ympäristölle haitallista bensa-autoilua. On selvää, että varsinkin siellä, missä joukkoliikenne toimii, tarvitaan myös sen käyttöön kannustamista ja panostamista. Samalla tulisi myös todella kyseenalaistaa nimenomaan päästöjä aiheuttavien liikkumismuotojen taloudellinen tukeminen. Toisaalta esimerkiksi ruuhkamaksujen mahdollistaminen sellaisilla alueilla, joilla ne halutaan ottaa käyttöön, olisi yksi keino liikenteen päästöjen vähentämiseksi ja toisaalta myös viihtyisyyden lisäämiseksi kaupungeissa.

Hallitus vetoaa monesti teknisiin hiilinieluihin eli hiilen keräämiseen talteen esimerkiksi tehtaiden piipuista. Sinänsä tämä on hyvä juttu, mutta siihen liittyy valtava paljon epävarmuuksia, eivätkä ne siksi voi korvata tarvittavia, jo tehokkaiksi tiedettyjä ilmastotoimia.

Minusta myös keskustelu ilmastotoimien oikeudenmukaisuudesta on valtava tärkeä ja hyvä, ja ajattelen, että sitä ei kuitenkaan missään tapauksessa pitäisi käyttää minkäänlaisena keppihevosena ilmastotoimien vastustamiselle. Tärkeitä oikeudenmukaisuusnäkökulmia ovat esimerkiksi se, ketä kuullaan, kun päätöksiä tehdään, miten tuetaan ennakoiden niitä, joiden elämään nämä toimet vaikuttavat, miten huolehditaan, että heikoimmassa asemassa olevat eivät kärsi, ja niin edelleen.

On kuitenkin hirveän laiskaa ajattelua, että me kaikki voisimme elää kuten aina ennenkin, kenenkään elämä ei muuttuisi ja me jotenkin taikauskusta selättäisimme tämän kriisin. Olisi sen sijaan kaikkien etu, että me päätöksentekijät olisimme nyt hereillä ja toimisimme ennen kuin on liian myöhäistä. Mitä kauemmin me vitkuttelemme, sen kalliimmaksi kaikki tulee.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras.

16.18 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen lennokkaassa puheenvuorossaan väitti, että Suomi olisi jo hiilineutraali. Nyt on kuitenkin niin, että päästö- ja nielulaskentaa ei voi päättää kukin omassa maassaan. Jos näin olisi, niin varmasti aika iso osa maailman maista tulkitsisi jo olevansa hiilineutraaleja. Venäjähän, sivumennen sanoen, on tätä yrittänyt, ja Venäjä on yrittänyt laskea omia päästöjään sellaisella tavalla, joka ei ole kansainvälisten velvoitteiden mukaista, ja väittää tilannetta paremmaksi kuin onkaan. En suosittele Venäjän tietä Suomelle.

Edustaja Hoskonen myös kysyi, pitääkö Suomen maksaa siitä, jos Saksassa käytetään ruskohiiltä, ja vastaus kysymykseen on ”ei”. On myös hieman epäselvää, miten tämä kysymys liittyy keskusteluun ilmastovuosikertomuksesta.

Edustaja Hoskonen kantoi huolta siitä, että Italiasta tuodaan jätettä Vantaalle, ja hän onnistui jotenkin kytkemään tähän vihreät. Hän ei puheenvuorossaan kylläkään onnistunut avaamaan, mikä tämä kytkös näiden kahden asian välillä olisi, ja nyt kun hän on salista poistunut, niin sitä ei varmastikaan taaskaan saada selville.

Edustaja Hoskonen esitti myös väitteen, että täällä jotkut muut olisivat lakkauttamassa teollisuutta. Asiahan on jokseenkin päinvastoin. Niin kuin omassa puheenvuorossani edellä kuvasin, vihreä siirtymä tarjoaa juuri suomalaiselle teollisuudelle erinomaisen suuria mahdollisuuksia. Suosittelen lämpimästi teollisuuden omien järjestöjen kanssa keskustelemista, koska hyvin nopeasti huomaa, että nimenomaan teollisuus Suomessa tukee vihreää siirtymää.

Sitten, arvoisa puhemies, te ette ollut täällä silloin johtamassa puhetta, kun edustaja Hoskonen oli äänessä, mutta hieman herää kysymys, kun toistuvasti puheenvuorossa — hieman diplomaattisin sanankääntein mutta kuitenkin — syytetään valehtelusta. Se hieman risoo, semminkin kun ei ollut mahdollisuutta pitää tätä puheenvuoroa silloin, kun edustaja Hoskonen itse oli salissa. Tätä toivoisin pohdittavan.

Edustaja Polvinen edellä puhui Suomussalmen ratikkaliikenteestä, ja on tavallaan harmillista, jos sitä omaa asiaa esittääkseen joutuu keksimään toisille mielipiteitä. Kukaan ei tässä salissa eikä tämän salin ulkopuolella ole esittänyt, että Suomussalmella liikennettä ratkaistaan ratikalla. Ja kun näin on, niin on turha tällaista mielipidettä tulla saliin esittämään. Keskustellaan niistä asioista, mitä me täällä esitämme. Te voitte olla niistä samaa mieltä tai eri mieltä, mutta teidän ei kannata keksiä toisille mielipiteitä. Suomussalmella ratikkaliikenne ei tule ikinä toimimaan, ei tule toimimaan metrokaan eikä moni muukaan joukkoliikenteen ratkaisu, koska haja-asutusalueilla ei ole joukkoliikenteen edellyttämiä joukkoja. Mutta sen sijaan joukkoliikenne on hyvä ratkaisu vaikkapa täällä Helsingissä ja muissa etelän suurissa kaupungeissa, ja niitä kannattaa sen takia täällä myös edistää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ollikainen.

16.20 Mikko Ollikainen r: Ärade talman! Klimatberättelsen är en väldigt bra berättelse på det sättet att under den tid som jag har varit i riksdagen, i snart fem år, så uppfattar jag att i diskussionen kring klimatåtgärder, alltså en megatrend som pågår i världen, kring hur man ska tackla en av de största megatrenderna, är det här ett bra verktyg för att veta på vilket sätt vi i Finland jobbar med att motverka klimatförändringen eller jobba med klimatförändringen så att vi får det bättre och att barn och unga får det bättre i framtiden. På vilket

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

sätt man sedan gör det varierar ganska mycket från parti till parti, men jag tycker att som strategiskt verktyg är klimatårsberättelsen ett väldigt bra verktyg och man kan utveckla det ännu mer.

Eliikkä toisin sanoen näen, että on todella tärkeää, että meillä on tämä vuosikertomus, joka kertoo meille — minun mielestäni vielä paremmin koko ajan tämä vuosikertomus, ilmastovuosikertomus, kehittyä — millä tavalla me toimitaan, ja että saadaan sitten sitä kautta tietoa päätöksentekoon.

Mutta toki onhan tässä sitten vielä kehitettävää. Ja todettiin myös tässä yksimielisessä mietinnössä, että meidän tulee vielä tehdä toimenpiteitä, töitä, niin että näitä päästöjä vähennetään tulevaisuudessakin, ja se on tärkeä asia. Näistä keinoista varmaan on eri näkemyksiä.

Tuossa aikaisemmin tänään nostin esille esimerkiksi puurakentamisen, joka on aika tärkeä asia. Itse tulen kunnasta, joka on panostanut juuri julkisen rakentamisen osalta puurakentamiseen, koska se sitoo hiiltä, ja se on todella tärkeää. Sitä paitsi se tukee myös elinkeinoelämää, pk-yrityksiä ja myös alueita ehkä enemmänkin kuin sitten rakentaminen kaupungeissa. Ja meilläkin on tuulivoimaa, joka taas sitten tekee sen, että päästään todella melkein hiilipäästönegatiiviseksi sitten pitkässä juoksussa, ja se on minun mielestäni tärkeää.

Tässä haluan nostaa sen esille, että Suomi on erilainen, alueet ovat erilaisia, ja meidän tulee ottaa huomioon se, että pitää katsoa näitä vahvuuksia, jotka meillä on eri alueilla. Esimerkiksi nämä tekniset päästöt ovat yksi seikka tässä kokonaisuudessa, ja siinä meillä on kaikki mahdollisuudet. Suomalainen teknologia on ensisijaisen hyvää. Minun mielestäni me saatiin tänään ympäristövaliokunnasta hyvä raportti puheenjohtajalta ja myös edustaja Aalto-Setälältä koskien tätä, millä tavalla Suomi voi edistää tätä kokonaisuutta maailmanlaajuisesti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä.

16.24 Pauli Aalto-Setälä kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Pari juttua pitkän keskustelun päätteeksi. Kiitos kaikista näkemyksistä ja myöskin kritiikeistä. On totta, että hidastahan tämä on, ja välillä miettii, tuliko tehtyä väärä päätös, kun tulin tänne öljyyn juoksemaan, mutta sanoisin, että nämä asiat ovat niin tärkeitä, että on hidasta tai ei, niin meidän tehdään näitä muutoksia.

Täällä on nyt vähän kyseenalaistettu sitä, onko hallitus näitten yhdessä sovittujen ja lakiin kirjattujen tavoitteiden takana. On, hallitus on niiden takana, ja mitä hallitus tekee, niin parhaillaan on aika isoja tämmöisiä strategisia asioita, joista tiedätte, että ne on edellisellä hallituskaudella aloitettu, jotkut ovat matkalla kaatuneet ja jotkut vaativat päivitystä. Esimerkiksi keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma ottaa kantaa juuri tällaisiin asioihin kuin tänään puhutaan, tai tässä mainittu ruokastrategia on varmaan myös semmoinen, ja energia- ja ilmastostrategia on myös työn alla. Parhaillaan sitä laaditaan ja pohditaan. Kyllä nämä otetaan vakavasti ja näitä valmistetaan.

Haluaisin nostaa edustaja Ollikaisen näkökulman vielä kirkkaasti esille. On tosi tärkeää, että nyt Suomen EU-strategiassa on kirkkaita tavoitteita, jotka tangeeraavat oikein mainiosti myös näihin täällä tänään puhuttuihin tavoitteisiin. Yksin me emme tätä ilmastokriisiä ratkaise — ei Orpon hallitus, ei kenenkään muunkaan hallitus — vaan me tarvitaan voimakasta vaikuttamista maailmanlaajuisesti, mistä pienenä esimerkkinä se, että edustaja

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Pitkon kanssa pääsimme Afrikkaan vaikuttamaan, ja itse asiassa niistä 20 EU-tavoitteesta, mitä ajettiin Mykkäsen johdolla, 16 meni eteenpäin. Tämä sali on se, missä se ei varmaankaan ratkea, vaan ne salit ovat tuolla ympäri maailmaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hamari.

16.25 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies! Aivan lyhyesti tähän loppuun vielä: Kiitos tästä puheenvuorosta, ja haluan myöskin sanoa vielä kontekstin, kenelle me todellakin jätämme tämän maan, luonnon ja ympäristön. Sain juuri lapsen päiväkodista, missä he ovat askarrelleet hienoja töitä, viestin, missä lukee: ”Säästän vettä, kerään ja lajittelen roskat, otan ruokaa sen verran kuin jaksan syödä.” Tämä on osa tämmöistä sertifioitua Vihreän lipun päiväkodin toimintaa, mutta se tuli aivan hienossa paikassa nyt, ja haluan muistuttaa, että lapsille ja nuorille tosiaan myöskin tätä teemme. Ja jos nämä pienet ihmiset tekevät oman osansa, niin kyllä meidän täällä myöskin on tehtävä oma osamme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

16.26 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Haluan keskustelun loppuun vielä kiittää tästä keskustelusta ja myöskin valiokunnan yksimielisen mietinnön tekemisestä myös valiokunnan jäseniä ja asiantuntijoita.

Haluan nostaa vielä ajatuksena sen, että ehkä jokin tässä meidän ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmässä haastaa sitä pitkäjänteisyyttä siinä mielessä, että nyt ajatellaan, että on totta, että edellinen hallitus jätti nykyiselle hallitukselle tiettyjä haasteita esimerkiksi hiilinielujen suhteen. Nykyinen hallitus on käyttänyt jo nyt melkein vuoden hallituskautta, ja ilmeisesti näiden strategioiden päivytystä ollaan alkamassa ja ne tullaan saamaan tänne ensi vuodenvaihteessa, jolloin on kulunut jo melkein kaksi vuotta hallituskautta. Kuinka me pystymme velvoittamaan hallituksen ja toimimaan tarpeeksi ajoissa niin, ettei aina jätetä jonkinlaista taakkaa seuraavalle hallitukselle? Se on tietenkin ihan oleellista. Yritykset esimerkiksi ansaitsevat tietää, minkälaista ilmastopolitiikkaa me teemme, ja kansalaiset ansaitsevat sen tietää. Tämä — tavallaan aina ongelmien jättäminen seuraavalle hallitukselle tai jopa niin, että nyt tämä nykyinen Orpon hallitus peruu ensiksi keinoja ja odottaa aika pitkään ennen kuin tuo uusia keinoja — ei ole mielestäni tämän ilmastolain hengen mukaista, vaikka se käytännössä onkin mahdollista. Niinpä jätän pohdittavaksi eduskunnalle ja edustajille tämän, onko jotain, mitä pystyisimme vielä tekemään, jotta varmistamme, että se lineaarinen edistyminen kohti sitä tavoitetta jatkuu hallituksen vaihtumisesta riippumatta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

16.28 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! ”Suomussalmen ratikkaliikenteessä voi olla vielä hieman kehitettävää, niin että siellä kotitaloudet heittäisivät henkilöautot paalattaviksi.” Edustaja Tynkkynen, Oras tarttui tähän kevennettyyn kielikuvaan, joka kuvasi havainnollistaen maamme erityispiirteitä ja varsinkin väljään asutun seudun asemaa. Ehkä puheenvuoroni oli muutoin sen verran osuva, että johonkin piti tarttua.

Arvoisa rouva puhemies! Edellisen hallituksen ratkaisu oli nostaa autoilijoiden polttoainekustannuksia, autoilun kustannuksia. Meillä ei ole mitään muuta vaihtoehtoa kuin

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

maksaa ne kustannukset, mitä edellinen hallitus meille asetti. Ja sen takia minä halusin nostaa tämän kielikuvan, että ymmärretäänkö, että tuolla väljään asutulla seudulla ei ole vaihtoehtona lenkkari, polkupyörä tai julkinen liikenne vaan siellä on välttämätöntä olla auto niillä, joiden työmatkat ovat pitkiä. Sen takia toivoisin, että täällä salissa harkitaan niitä kaikkia eri vaihtoehtoja, mitkä vaikuttavat milläkin alueella eriarvoisesti. [Jenni Pitko: Voisiko sen auton laittaa kulkemaan biokaasulla?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

16.29 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Tähän keskustelun loppuun vielä ajattelin tämmöisen teollisen näkökannan tuoda tähän keskusteluun.

Ilmastokriisi on eräs aikakautemme suurista turvallisuushista, ja meidän on välttämätöntä uudistaa meidän taloutta kestäväan ja ilmastoystävälliseen suuntaan. Meillä on edessä teollisuuden murros, ja meidän pitää oppia sovittamaan nämä ympäristöasiat siihen ihan oleellisena osana.

Yritysmailma on pitkään peräänkuuluttanut johdonmukaista ja selkeää linjaa tämän vihreän siirtymän toteuttamiseen, ja tempoileva linja uhkaa sotkea kaikki yritysten investointisuunnitelmat. Suomen menestyksen kannalta on ensiarvoisen tärkeää houkutellessa talouskasvua, hyvinvointia ja työllisyyttä tukevia uuden vihreän teknologian yrityksiä tänne Suomeen. Tämmöinen vakaa ja ennustettava investointiympäristö nimenomaan luo sitä houkuttelevuutta. Tällainen asia, kuten esimerkiksi tämä jakeluvetoisuuden laskeminen, ei ole omiaan kyllä tuomaan sitä vakaata, pitkää investointi-ikkunaa tänne Suomeen.

Eli haluaisin kyllä uskoa, että me löydettäisiin täällä salissa sellaisia kymmenen vuoden aikaikkunoita, joita pystyttäisiin yhdessä viemään eteenpäin, ja yksi sellainen olisi ihan ehdottomasti nimenomaan tämä teollinen murros ja ympäristöasiat yhdessä — yli hallituskausien tulisi löytää sellainen yhteinen kestävä pohja, jotta voidaan peilata vähän pidemmälle näitä asioita. Se on meille täällä ihan ensiarvoisen tärkeä asia saarivaltiona, pienenä Euroopan reunavaltiona. Kyllä me löydetään tästä ympäristöasiasta ja teollisuudesta yhteinen sävel ja siinä sitten katsotaan pitkälle jo tuleviin vuosiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras.

16.31 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Polvinen toi esiin tarpeen arvioida politiikkaa ja sen vaikutuksia eri alueilla, ja olen tästä ihan samaa mieltä. Suomi on laaja maa, jossa ihmiset elävät hyvin erilaisissa olosuhteissa eri puolilla maata, ja me tiedämme hyvin, että erityisesti mitä syvemmälle maaseudulle mennään, sitä välttämättömämpi oma auto on arjessa, ja sen takia on tärkeää huolehtia siitä, että myös tulevaisuudessa ihmiset pärjäävät.

Se, missä meillä ehkä tulee näkemyseroja sitten, on se, miten ongelma ratkaistaan. Perussuomalainen puolue ja nykyinen hallitus ovat valinneet linjan, jossa kevennetään haittaverotusta fossiilisilta tuontipolttoaineilta ja sitä kautta yritetään vastata näihin omaa autoa tarvitsevien Suomen kansalaisten huoliin. Vihreiden vastaus on ollut se, että voidaan hyvinkin verottaa näitä fossiilisia tuontipolttoaineita, mutta sitten täytyy varmistaa, että jokaisella suomalaisella asuinpaikasta riippumatta on ne arjen edellytykset. Ja miten se voidaan tehdä? Se voidaan tehdä esimerkiksi kohdentamalla tukia siihen, että siellä syrjäseuduillakin asuvat ihmiset voivat hankkia vähäpäästöisiä autoja, jotta kustannukset laskevat,

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

tai jos puhutaan asumisesta, siihen, että voidaan tehdä energiaremontteja, jotta energiankulutus vähenee, tai siihen, että se vanha öljykattila voidaan korvata maalämpöpumpulla.

Eli tavoite on sinänsä sama — pidetään koko Suomesta huolta ja siitä, että kaikilla alueilla ihmiset pysyvät mukana — mutta selvästikin meidän keinomme ovat hyvin erilaiset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten edustaja Kettunen.

16.33 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Piti ottaa ihan puheenvuoro, koska täällä on käyty ansiokasta keskustelua koko päivän ajan, ja varsinkin nämä viimeiset puheet innoittivat minut käyttämään tämän puheenvuoron.

Ensinnäkin, edustaja Ollikaista haluan kiittää siitä, että nostitte myös tämän puurakentamisen esille, edustaja Polvista siitä, että myös harvaan asuttu maaseutu ja maaseudun ihmiset on nostettu tähän keskusteluun asianmukaisesti.

Mutta kun niitä keinoja haetaan, kun ilmasto- ja ympäristötavoitteet ja myös -haasteet ovat meille kaikille yhteinen haaste, haluan kiittää siitä, että tämän ilmastovuosikertomuksen pohjalta ympäristövaliokunta on tehnyt yksimielisen... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu] — Puhemies, saanko jatkaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kyllä.

...mietinnön. Haluan siitä nostaa esille myös sen, että kun tässä harvaan asutusta maaseudusta ja maaseudun ihmisistäkin on tämän keskustelun myötä puhuttu, niin sieltähän huoltovarmuus ja energiahuolto ja myös ne ilmastotavoitteet ammennetaan. Me tarvitsemme kestävä kehityksen mukaisesti metsiä, maata asianmukaiseen hyötykäyttöön. Ja onkin mukava lukea täältä mietinnöstä sivulta 7, kuinka maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut lausunnon, missä se on kiinnittänyt huomiota kansalliseen huoltovarmuuteen: ”Elin-tarvikehuollon ohella ilmastosuunnitelmien laatimisessa on hyvä ottaa huomioon myös kotimaisen uusiutuvan energian tarpeet ja metsäteollisuuden raaka-aineen saatavuus kestävä toiminnan edellytyksien mukaisesti.” Tähänhän myös ympäristövaliokunta on yhtynyt asianmukaisesti. Ja kun kestävä kehityksen periaatteen mukaisesti tehdään, niitä metsiä hoidetaan asianmukaisesti, niin sitten me pystymme tekemään sitä puurakentamista, mitä hyvin nyt julkinen puoli on tehnyt, mutta toivoisin myös, että sitten tulevaisuudessa entistä enemmän tähän maahan rakennetaan rakennuksia, isompia ja pienempiä rakennuksia, puusta, kotimaisesta puusta.

Mutta sitten sinne harvaan asutulle maaseudulle. Siellä pitää tulevaisuudessa pystyä ajamaan biokaasuautoilla. Tulevaisuutta on myös vety. Mutta me olemme menossa koko ajan sieltä fossiilitaloudesta kohti biotaloutta. Ei meidän tarvitse täällä kansallisessa päätöksenteossa pelata öljyseikkien pussiin niin, että me sitä fossiilista polttoainetta niin paljon haalitaan, vaan meillä pitää olla koko ajan keinoja siihen, että me uusiutuvalla energialla, biotalouden uusiutuvilla polttoaineilla, ajetaan myös tulevaisuudessa tuolla maaseudulla. Toivoisinkin, että tähän biokaasuun, biokaasun tuotantoon, enemmissä määrin kiinnitettäisiin huomiota, koska kyllä se raskas liikenne, niin että se maito sieltä maatalouden suunnalta tai lihatuotteet tai raakapuu metsäteollisuuden suunnalta, kulkee tulevaisuudessa myös bio-kaasurekoilla.

Mutta, rouva puhemies, tämä on ollut hyvää keskustelua, ja kiitänkin valiokuntaa yksimielisestä mietinnöstä ja valiokunnan puheenjohtajaa. Ansiokasta työtä.

Punkt i protokollet PR 17/2024 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard.

16.36 **Elisa Gebhard sd:** Arvoisa puhemies! On todella niin, ja ajattelen, että olemme varmaan samaa mieltä siitä, että Suomessa etenkin harvaan asutuilla alueilla kasvukeskusten ulkopuolella autoilu on todella välttämättömyys. Toisaalta on kuitenkin niin, että en ole ihan varma, kuinka hyvä argumentti tämä on sen puolustamiseksi, miksi esimerkiksi helsinkiläisen ihmisen bensa-autoilua nimenomaisesti halutaan rahallisesti tukea. On niin, että pääkaupunkiseudulla, jossa joukkoliikenne toimii maan parhaiten, tehdään itse asiassa eniten automatkoja väestömäärään suhteutettuna. Näistä automatkoista 28 prosenttia on alle kolmen kilometrin mittaisia. Ehkä ajattelen niin, että tässä nimenomaan tarvittaisiin sellaisia alueellisia ratkaisuja, jotka mahdollistaisivat sen, että liikenteen päästöjä voitaisiin vähentää siellä, missä se on kaikkein helpointa, eli kaupungeissa. Ja juuri tämä ruuhkamak-suesimerkki on sellainen, minkä nostin sen takia, että todella tarvitaan kohdennettuja toimia.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen godkände utskottets förslag till ställningstagande med anledning av berättelse B 17/2023 rd. Ärendet slutbehandlat.